СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 89. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 18-го квітня 1938. No. 89. Jersey City, N. J., Monday, April 18, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ ПЕВНИЙ ПЕРЕМОГИ

ВАШИНҐТОН. — На пресовій конференції президент заявив, що його плян уздоровлення бизнесу знайде широке попертя в краю і в конґресі. Президент був у добрім настрою. Обговорюючи джерела, з яких уряд має роздобути пять біліонів долярів на боротьбу з безробіттям, президент сказав, що уряд далі випускатиме державні бонди, а також пустить у рух заморожене в банках золото. Президент також заявив, що уряд правдоподібно зачне накладати податки на власників державних бондів, які дотепер були вільні від податків.

ПРОФЕСОР ЕКОНОМІКИ ЗА ВИТРАТУ ГРОШЕЙ.

НЮ ГЕЙВЕН. — Джеймс Роджерс, професор економіки в Єйльськім університеті, сказав, що плян Рузвелта уздоровляти бизнес шляхом державних витрат є „найрозумніший з усіх досі предложених". Професор закликав американських консервативних співпрацювати з тим пляном, коли вони не хочуть запровадити Америку у велике нещастя. Він говорив, що ми тепер переживаємо переломовий час і конче потрібно штучних способів, щоб тримати в русі нашу нинішню економічну систему, аж доки та система не пристосується до змін.

ДОКТОР ТАВНСЕНД НЕ ХОЧЕ ЛАСКИ.

АЛЬБУКІРК (Ню Мексико). — Д-р Тавнсенд, відомий зо своєї економічної теорії, яка передбачувала для всіх старших людей 200-долярову місячну пенсію, мав тепер іти на місяць до арешту за те, що відмовився зізнавати перед сенатським комітетом в справі своєї політичної діяльности. Він просто вийшов із салі нарад і не хотів із сенаторами говорити. Тим він образив сенат і був засуджений на тюрму. Тепер сенатор з Каліфорнії, МекАду, поробив заходи, щоб Тавнсенд не мусів сидіти в тюрмі, бо, мовляв, він старий. Але коли про це довідався Тавнсенд, то сказав, що не потребує ласки і таки своє відсидить. А на адресу сенатора сказав, що він такий ласкавий зробився на передодні виборів, щоб від прихильників Тавнсенда дістати голоси. Тавнсенд притім додав, що зробить усе можливе, щоб МекАду таки не вийшов сенатором. Подібне він сказав і про Бела, конгресмена з Канзасу.

ЗАЛІЗНИЧІ ЮНІЇ ПРОТИ ОБНИЖКИ ЗАПЛАТИ.

ВАШИНҐТОН. — Юнії залізнодорожних робітників рішуче відкинули пропозицію заряду залізничих ліній, щоб робітники самі добровільно обнизили свої заплати, а то тому, що залізниці опинилися нині в дуже скрутному положенні. Юнії на це відповіли, що в нинішнім часі, коли Рузвелт пропонує витратити пять біліонів долярів на те, щоб збільшити покупну силу краю, обнижити заплати, які творять саме ту покупну силу, є крайньо нерозумно.

БУДЖЕТ НЮЙОРСЬКОГО СТЕЙТУ.

НЮ ЙОРК. —Фінансовий буджет нюйорського стейту на черговий рік буде виносити 388 міліонів долярів. Він буде менший на 12 міліонів від буджету цього року.

БУДУТЬ БУДУВАТИ ВЕЛИКІ КОРАБЛІ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатський комітет затвердив будову трьох величезних бойових кораблів величини 45,000 тон кожний. Це будуть найбільші кораблі на світі і будуть мати найтяжчі гармати на світі. Будова кожного такого корабля буде виносити 90 міліонів долярів.

ЦІКАВА АНКЕТА СЕРЕД ЗВИХНЕНИХ ХЛОПЦІВ.

ТРЕНТОН (Ню Джерзі). — Спеціяльна комісія перевела анкету серед хлопців поніжче 21 року життя, які знайшлися за ріжні злочинні проступки в арештах або поправних заведеннях. На 889 хлопців тільки 114 заперечили існування Бога. Та притім велика частина говорила, що не ходила до церкви. Більша половина з них дуже зле висказувалася про поліцію і говорила, що грубе поведення поліцаїв не тільки що не відстрашує, але штовхає хлопців до злочину. Але велика частина з них також зле висказувалася про судців. Більша половина з них заявила, що на злочинний шлях штовхнули її старші товариші. 200 з них вину складали на кримінальні фільми і часописи. 191 складали вину на вбожество. А лише 7 винували своїх родичів.

ДЖЕКІ КУҐЕН ДОБИВАЄТЬСЯ СВОГО.

ГОЛІВУД (Каліфорнія). — Мама Джекі Куґена ховалася кілька днів перед адвокатами сина, які хотіли їй доручити позов до суду за гроші. Вона навіть замкнула брами, а службі приказала говорити, що вона виїхала десь до іншого міста. Та адвокати дістали позволення від суду розбити браму і таки в той спосіб їй позов доручили.

КОМІТЕТ ПРОМИСЛОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ СТАЄ ПОСТІЙНИМ ТІЛОМ.

На зборах провідників 38 юній у Вашинґтоні постановлено скликати на осінь конституційну конвенцію для перетворення Комітету Промислової Організації („Сі-Ай-Ов") на постійну організацію. На образку провідники конференції: Джан Брофі, директор Комітету; Чардз Говард, представник типографічної юнії; Джан Луіс, предсідник Комітету; Сидні Гилмен, предсідник кравецької юнії.

ЗАСУДЖЕНИЙ ТРЕТІЙ РАЗ НА ШИБЕНИЦЮ.

В історії судівництва рідко буває таке, щоб чоловіка три рази засудили на кару смерти. Таке одначе трапилося в Ст. Кетерінс, Онт., Василеві Маньчукові, обвинуваченому за замордування своїх сусідів Сібрайтів у спорі за паркан біля два роки тому. Маньчук уже передтим відбув дві розправи. За смерть пані Сібрайт його засуджено на 20 літ тюрми. Потім за морд Сібрайта суддя засудив його на кару смерти через повішення. Його мали вішати ще минулої осени, але оборонець, адвокат Роджерс, в апеляційному суді виставався для Паньчука про нову розправу, яка й недавно відбулась. Але його поновно засуджено на шибеницю. Маньчук удержував сталеву рівновагу впродовж усіх розправ, але коли суддя Ровз звелів йому встати, щоб вислухати присуду, він попав у лють — не піднісся з лавки, а до судді крикнув, щоб сам повісився.

Маньчука, який осиротить жінку й двоє дітей, повісять при кінці травня.

ВБОГИЙ ЛІХТАРНИК — МІЛІОНЕРОМ.

Пів міліона франків на державній французькій льотерії виграв старий ліхтарник, що від двох років сидів самотно на маяку острову Олерон коло Ромфорту. Служба серед дикого моря без товариства незвичайно тяжка. З огляду на те, що він підписав умову на три роки, залишиться ще рік на службі.

СКАРБ ДОНСЬКИХ КОЗАКІВ.

Югославський уряд має під своєю опікою скарб, що залишився після розбитої армії Врангля із бувших донських козаків у 1920, р. Білгородська поліція попала на слід змови між російськими старшинами в Югославії, що мали на меті відібрати скарб, збережений у льохах військово-географічного інституту у Білгороді. В Югославії живе 3,000 донських козаків під проводом генерала Кокуньки. Скарб складається із ріжних самоцвітів, золота, срібла та здобутих у боях трофеїв, разом вартости 37 міл. динарів.

НЕСАМОВИТІ ІСТОРІЇ З НЕДОРУЧУВАННЯМ ЧАСОПИСІВ.

Від деякого часу діються на терені здолбунівського повіту несамовиті речі з доручуванням українських часописів. Передплатники щоденників дістають на тиждень 1—3 примірників, а тижневі газети на місяць 1—2. Я сам дістаю 2—3 примірники „Діла", а решта пропадає. Минулого тижня від вівтірка я ще не бачив „Діла". Складав уже 4 рекямації і по кожній дістаю 2—3 до 5 примірників і знову перерва; інші примірники так і пропадають. І такі речі діються в повітовому місті. Щож робиться по селах — нема вже навіть слів, щоб це описати. Не минає ця доля і продавців газет та кіосків, які дістають рахунки, а газет дасть Бог. В сусідньому повіті рівенському всі дістають українську пресу нормально, але трудно: що край то обичай. — **Гал.**

ПОМЕРЛА, БО Її ОБІКРАЛИ.

При вході до одного львівського кінотеатру вкрали Г. Якубовській торбинку з 50 зл. та з книжечкою Щадничої Каси. Обікрадена взяла собі це так дуже до серця, що, вернувшись додому, напилась оцтової есенції, від якої померла.

ОФИЦІЙНЕ ПРИНЯТТЯ ДЛЯ КОЗИ.

Звичайна лісова коза удостоїлась офиційного принятття від посадника міста Торонто, Дея, в його бюрі. Козу, на прізвище „Мікі-Окі", посадник Дей приняв, бо принесла вона запрошення від посадника міста Гонтевил для торонтонців прибути на „сніговий карнавал", що там кожного року відбувається. Посадник Дей приняв козу в оточенні міської ради й преси, трактуючи її яблуком і цвітами, які „Мікі-Окі" зо смаком зїла. Коза є свояна й ходить мов собака за своїм паном, К. Велсом, що привіз її з Гонтевил. Він її знайшов перед 8 місяцями при дорозі і її освоїв. До Торонта привезено її потягом в звичайнім пасажирськім біжлет. Зо своїм паном коза їздить таксівками, елевейтрами, ходить до ресторанів і мешкає з Велсом у готелі.

ОЗБРОЄНІ БАНДИТИ В БЕРЕЖАНЩИНІ.

В бережанському повіті появилася грізна ватага бандитів, зложена з 4 озброєних у револьвери й карабіни людей. Ватага напала на дім кольоніста Ю. Врубля під Козовою, дальше на торгівця коней Е. Ортеля, де заграбила 800 зл., вкінці — на дім В. Керницького в Жукові, якого тяжко зранили в голову.

ОДИСЕЯ БЕЗПРИТУЛЬНОГО.

Перед кількома днями станув перед швайцарським судом в Ціриху трицять-літній чоловік, обвинувачений у недозволеному переході через границю. В тім випадку йшло про людину, яка після війни опинилася в несамовитому положенні, бо не мала ніде батьківщини і не могла виказатися державною приналежністю. Беззахисний уродився у Сан Франсіско. Його батько був російським німцем знад Волги, мати московкою; вона померла небавом після народин свого сина. Ще малою дитиною приняли його до східно-африканської місійної школи. Потім у дальшій мандрівці опинився він у Шангаї, де вчився в якогось цукорника ремесла. Там теж помер його батько і він мусів далі мандрувати. Зайцем приїхав він на пасажирському кораблі до Европи. Тут мандрував із краю до краю повних пятнадцять літ. Колиж підчас такої мандрівки беззахисний загубив свої папери; якими мі іще сяк-так леґітимуватися, настало для нього справжнє пекло. Його скрізь притримували та засуджували за нелеґальний перехід кордонів та за волоцтво. Нещасний не міг ніяким чином доказати ні свого походження, ні своєї невинности. Про те, щоб здобути в Европі працю, підчас кризи й безробіття, не було навіть мови. Його викидали з кожної держави, бо ніхто не хотів клопотатися безпритульною людиною. Так теж і у Швайцарії арештували його і поставили перед суд. На суді вийшли на яв несамовиті обставини, серед яких нещасний безпритульний мусів жити, і швайцарський суд звільнив його від вини й кари, ставуши на становищі, що він не виконав підчас свого жахливого життя ні одного каригідного вчинку.

МОСКОВЩИНА ЗРУЙНУВАЛА ТЕАТР НА ЗАКАРПАТТІ

УЖГОРОД. — „Свобода" (ч. 13) пише, що московський імігрант Алексеев, будучи директором „Краєвого карпаторуського театру", довів його до нічого і звів до ролі провокатора української публики. Тепер назначено нового директора, щоб направляти руїни театру. Але політика буде мабуть та сама, яка була передше. Значить, гратимуть московські песи, або московською мовою і то ломаною, щоб населення могло хоч трохи розуміти, про що говорять. „Свобода" заповідає, що коли так буде, то театр буде цілковито зруйнований, бо тут „на нашій Верховині жадних москалів нема", а є тут лиш один народ і одна мова. А цей народ це „частина великого українського народу", а його мова —українська. Тому, доки театр не буде чисто український, населення його не попре і він цілковито скрахує.

БЕЗ ГАЛАСУ І ЗАЙВОГО ШУМУ.

ЛЬВІВ. — Під повищим заголовком містить львівський „Новий Час" новинку про нове наше досягнення у Львові. Пише, що Український Генеральний Інститут Католицької Акції набув на власність найкраще довоєнне польське шкільне заведення, а це „Науково-виховне Заведення ім. Софії Стшалковської" у Львові. Заплачено готівкою велику суму, бо 873,000 злотих, та перебрано крім того ще фінансові зобовязання. Проти цього купна велася велика кампанія з боку польської преси. Треба було дати запевнення, що інституція буде вжита тільки на виховні й релігійні цілі. Набуто реальності від Софії й Евстахія Червінських, поляків, що властиво є нащадками української шляхти.

РОЗКИНУЛИ МОГИЛУ УСС-А.

ЛЬВІВ. — „Діло" (ч. 70) подає, що 21. березня на полі коло Ригайлихи, повіт Підгайці, невідомі справці розкинули могилу Українського Січового Стрільця, Квасниці, вбитого в 1915 році. З могили вибрали тлінні останки та повезли в невідомому напрямі. Яму залишили незакриту, а коло ями загубили гребінець та зеркальце покійника. Треба ствердити, що цею могилою постійно опікувалася власниця цих ґрунтів, дідичка Медицька зо Львова. І це мабуть польським „стшельцам" було не до вподоби.

НАЇЗНИКИ ОБУРЕНІ.

КИЇВ. — „Учітельская Газета" далі добачує в Україні „буржуазних націоналістів" і лютує, що у шкільних бібліотеках нема ніяких книжок російською мовою, а твори російських письменників є лише в українських перекладах.

ПРЕЗИДЕНТ УССР ВЧИТЬ РОСІЙСЬКОЇ МОВИ.

КИЇВ. — З нагоди 60-ліття дістав президент УССР привіт від учня кременчуцької школи, Бондаренка. Ученик написав листа до президента України під Советами по російськи. Петровський подякував за привіт, але у відповіді подав, що Бондаренкові ще треба багато вчитися, бо на 9 рядків свого листа він зробив 17 помилок. Президент відповів також по російськи, вказав Бондаренкові, які він поробив помилки в російській мові, а закінчив листа словами: „Мусиш добре знати російську мову!"

ТРУП СВІДКА, ЩО ЗІЗНАВАВ ПРОТИ О.У.Н.

ЛЬВІВ. — Польська преса подає, що в громадському лісі Княже коло Золочева знайшли трупа, свідка недавнього процесу за вбивство Ясіньских. Був ним 60-літній Василь Браницький. Денат критичної ночі, коли вбито Ясіньских, споняв у селі вартівничу службу й у звязку з тим переслухували його в процесі як свідка.

ШАЛЯПІН „ВОРОГ НАРОДУ".

МОСКВА. — Померлого співака Федора Шаляпіна називають советські газети „ворогом народу", а далі „зрадником" і „лакеєм буржуазії". Це за те, що Шаляпін не хотів вертатись до Советів, що „продав себе за грубі гроші" і через них не хотів вертатись „до батьківщини".

МАЮТЬ НОВОГО СВЯТОГО.

РИМ. — В Римі перебувають кардинал Каковскі та польські єпископи. Приїхали з нагоди канонізації поляка Андрія Боболі. Папа дозволив, щоб останки святого були перевезені до Польщі та щоб там були „видимим знаком примирення христіян сходу з католицькою церквою". Надіються, що в звязку з цею канонізацією прибуде з Польщі наломництво в числі яких 5,000 осіб.

АНТИСЕМІТИЗМ У ГРЕЦІЇ.

АТЕНИ. — Филя антисемітизму докотилась і до Греції. Видано урядові зарядження, щоб чимскорше позбутися з краю жидів, що витікали з Німеччини й Австрії, як „непожаданого елементу".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Co., Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВИДАВАТИ, ЧИ ГОЛОДУВАТИ?

Президент Рузвелт виступив перед конґресом з посланням про свою дальшу економічну політику, а потім вияснив її ближче в своїй промові. Оба ці виступи, становлять цілість, бо відносяться до одного й того самого питання: що має робити федеральний уряд у новій господарській скруті.

У грубих нарисах цей плян зводиться до цього, що уряд має видати в найближчому часі 5 біліонів долярів як надзвичайні видатки на поправу господарських умовин. З цеї суми коло 3 біліони долярів мають піти в часі найближчих кількох місяців на допомогу, публичні роботи, мешкання, контролю повеней та інші подібні цілі й на позички для міст, стейтів і публичних аґенцій, що займаються рятуванням народу в надзвичайних обставинах. З тої суми лише коло 1 біліона долярів мали би бути видані як позички. Значить, звороту решти не можна сподіватися.

На цілі безпосередньої допомоги мав би уряд видати за 7 місяців нового фіскального року 1 біліон 125 міліонів долярів, а бизнесам на допомогу титулом позичок коло 2 біліони долярів.

Назагал плян подібний до заходів президента Рузвелта на початку його першого президентування, себто до плянів з 1933-го року. Він виходить з тої самої засади: якщо край станув перед вибором між видаванням публичних грошей і голодуванням, то краще видавати гроші, ніж голодувати.

Та, ясна річ, є люди, які мають багато більше, ніж треба, щоб урятувати людину від голоду. Багато з тих людей не хочуть публичних видатків на допомогу тим, що їм грозить голод; а що ці багаті люди мають великі впливи, то вони певно цих впливів ужиють на те, щоб валити програму президента Рузвелта. Правда, ці люди валили президента й у 1933-тім році, але 1938-мий рік — не 1933-тій. Передовсім опозиція заможних проти Рузвелта багато краще зорганізована нині, ніж вона була в 1933-тім році. І нині вона вже навчилася, що найкраще президента поборювати, підносячи прапор свободи, демократії, розбуджуючи страх перед диктатурою. При помочі таких штучок ці багачі, які для рятування своїх маєтків і привілеїв не вагалисяб ні на мент пожертвувати всіми народніми вольностями й встановити диктатуру, потрафили повалити президентовий проект ліберальної реформи суду та президентів плян реорганізації уряду.

І якщо народні маси Америки не навчаться таксамо добре обороняти свої інтереси, як багачі навчились обороняти свої, то й цей новий плян президента, котрий принаймні дасть безробітним запевнення не вмерти голодовою смертю, поховають теж під притокою, що нібито тут теж загрожені права народу.

ДОНОЩИКИ ГІРШ БАНДИТІВ

Хто з українців доносить на українця чужій владі, той є „останній шубравець і каналія“. Так написав кореспондент „Свободи“ з Рідного Краю в своїй кореспонденції, поміщеній у числі з 28. березня б. р. І написав, що таким доносщиком є **д-р Осип Назарук**, редактор часопису „Нова Зоря“.

На чім оперто цей визов нашого кореспондента?

Д-р О. Назарук написав у „Новій Зорі“ (ч. 18) статтю під заголовком **„Терор“**. Написав її у звязку з судовою розправою, яка відбувалась у Золочеві, а на якій польський суд судив молодих українських хлопців за ті трагічні події в Белзці, які вже були в „Свободі“ обговорені й щодо яких ми вже заняли відповідне становище.

У тій статті д-р Назарук не згадав за польський гнет, що, на нашу думку, є причиною того нещасливого положення, в якому опинилася в Рідним Краю і українська молодь і який головно спричинює те, що доходить і до таких жалюгідних подій, як та, що сталася в Белзці. Він тільки заявляє таке:

„Відколи існує наш католицький орґан, безперервно виступаємо в нім з рішучим поборюванням терору, відки він не походив би і в яких цілях його не виконуваноб. Постійно осуджуємо терор згори і терор здолу“.

Очевидно, що це є право д-ра Назарука мати такий погляд і його поширювати. Щодо цього нема в нас ніякого сумніву. Навіть признаємо д-рові Назарукові право засуджувати всю вину за таку трагедію, як у Белзці, виключно на український нарід, на наш провід, на наші ґазети чи на нашу літературу. Значить, відносимося толерантно до всього того, що він дійсно зробив. Значить, що не будемо його тепер критикувати навіть за те, що він у даним випадку не виступив проти польського гнету як властивої причини тих ненормальних відносин, серед яких живе наша молодь у краю. Значить: признаємо йому „свободу слова“ в можливо найширшім розумінні.

Деж захована каналія?

Колиж ми виступаємо проти д-ра Назарука, то цілковито за що інше. А саме за те, що він у згаданій статті взиває польську владу, чи там польський нарід, щоби подали українцям помічну руку на те, щоб в українськім народі знищити такі особи, таких ідеольогів і такі українські видавництва чи ґазети, що витворюють у нашім народі таку „атмосферу“, що в ньому приймаються „гайдамацькі“ кличі як „патріотичні“ гасла. І саме за цей поступок наш дописувач зо старого краю назвав д-ра Назарука каналією і шубравцем. Він подав далі, що д-р Назарук уже від літ є доносщиком, бо в своїй ґазеті денунціює українців, виразно вказуючи на особи, з якими польська влада повинна зробити порядок. Подібне, писав наш дописувач, зробив д-р Назарук і тим разом, пишучи з нагоди траґедії в Белзці таке:

„Маймо надію, що зі сторони обидвох націй, які живуть в цім краю, буде зроблене все, щоб оздоровити атмосферу, нарочно затроювану демагогами зпід темної звізди...“

Наш кореспондент написав, що про такі справи не можна писати і говорити в Рідним Краю в такий спосіб, як цього вимагає національна честь. Бо як можна писати проти таких „українців“, що звертаються до „братнього“ польського народу і просять його, щоб допоміг повсаджувати до тюрем чи повивішувати на шибеницях, чи принаймні вигнати з Польщі таких українців, що проповідують революційну боротьбу з Польщею? А всіх їх, як відомо, польська влада бере за „терористів“. Отже, писав кореспондент з краю, як не можна цеї справи осудити в краю, то треба доконче сказати в таких справах слово української іміґрації в Америці. Бо треба, щоб світ знав, що хто так поступає, як д-р Назарук, хто звертається в таких наших справах до ворожої нам влади і наших ворогів і хоче з ними на спілку робити між нами „чистку“, — цей є в українського народу „шубравець і каналія“. Треба, щоби принаймні тут українська преса заявила, що коли є в нас які недомагання, коли є тертя між ідеями, між провідниками, партіями чи часописами — то все те є **наша власна внутрішня справа**. Це ми самі хочемо й мусимо зробити з тим порядок, без допомоги польської поліції, московської чрезвичайки, румунської сіґуранци чи чогось подібного. Так, ми і щодо цього маємо віру в свої власні сили і в свою власну мораль. І тому не годимося в ніякому випадку і за ніяку ціну на те, щоб у таких справах звертатися до наших історичних ворогів і шукати в них допомоги для боротьби зо своїми рідними. Тут не може бути ніякого винятку, ніякого виправдання. Коли йде між нами ідеольогічна боротьба, то до неї не сміють наші вороги втручатися. Ніхто не сміє їх втягати в ту боротьбу, бо тут допіра прийшов би нам кінець, якби ми пустилися на цей шлях, який дораджує д-р Назарук.

Ось таке становище „Свободи“ і її старокрайового кореспондента. А віримо, що точнісінько таксамо думає і все наше свідоме, чесне й правдиво патріотичне громадянство.

Сіямські браття.

Ось тому ми навіть не припускали, що на цілім світі знайдеться крім Назарука ще яка відповідальна українська людина, що буде подібна до нього. А виходить інакше. Знайшовся такий, і то тут на вільній американській землі. Є ним **Олександер Шаповал**, редактор гетьманського часопису „Наш Стяг“, що виходить у Шікаґо. Це він виступив у двох числах цеї гетьманської ґазети з великою обороною д-ра Назарука. І вилаяв нашого кореспондента й „Свободу“ останніми словами за те, що вони натаврували доносщика. А щоб ця лайка могла піти гладко, то пан Шаповал взявся рятувати себе і Назарука тим, що почав „валяти дурака“. Почав боронити д-ра Назарука тим, що він осуджує терор „з християнської точки погляду“, себто, що д-р Назарук, як християнин і католик, не міг інакше поступити. Та тут не йде про осуд чи одобрення терору, а про цілком що інше, бо про накликування д-ром Назаруком польської влади чи там польського громадянства, щоби помогли йому перевести в українськім громадянстві „чистку“.

Що більше. Розгнузданий Шаповал іде ще далі Назарука. Хоче мабуть показати, що він з широких степів, що має широкий розмах і в доносщицтві. Ось тому до статті д-ра Назарука додає ще свою **власну** примітку, якою пояснює польській владі, кого це д-р Назарук мав у своїм доносі на думці, а саме в першу чергу редактора львівського „Вістника“. Ось так ніби помагає польській владі розшукати головного українського „терориста“, чи там того, що своєю ідеольогією виховує молодих українських хлопців і дівчат на таких, що допускаються терористичних актів супроти Польщі.

Не можна мовчати.

Пише Шаповал, що тепер не можна ніякій ґазеті й ніякому редакторові в тій справі мовчати, а треба забрати слово і ясно висказати свою думку.

Отже „слухняно“ висказуємо:

Ми були і є за повну свободу слова. Навіть за таку, щоб можна було свобідно писати і таким доносщикам чи каналіям як Назаруки чи Шаповали. Віримо в спромогу нашої нації це все перетравити. Віримо в розум нації, в те, що вона таки не дасть себе звести з праведної, моральної й шляхотної дороги. Віримо в те, що наша нація знайде в собі настільки духової й моральної сили, щоб могла сама себе оздоровити, якщо вона такого оздоровлення потребує. Не визнаємо й не виправдуємо в нас ніякого доносщицтва, з ніяких мотивів, з якої сторони, групи чи партії воно не виходилоб, і хочби навіть була звернена про тих наших людей чи груп, які ми ненавидимо й поборюємо.

Не визнаємо також і „фізичних“ арґументів, себто побиття українцями інших українців за виявлення якихось поглядів, коли є якенебудь можливість відповідати словом чи письмом річевими арґументами і коли людину не заставлять насильно до мовчанки. Одначе, якщо такі жалюгідні випадки трапляються, то не робимо з них надто великого розголосу, бо бачимо, що такі випадки трапляються, на жаль, і деінде, навіть в анґлійським парляменті, як це недавно сталося. Тому навіть збули ми свого часу мовчанкою факт, що в Клівленді, на Святі Першого Листопаду, коли на нім був присутній сам гетьманський лідер Олександер Шаповал і коли не було з нічийого боку ніякого, навіть найменшого визову, один з гетьманських місцевих лідерів кинувся бити бесідника, як цей тільки що виголосив святочну промову. І не писали ми, що цей осібняк був вихованком гетьманської ідеольогії, а зокрема полковника Олександра Шаповала, так, як це тепер пише у подібнім випадку О. Шаповал про націоналістичну ідеольогію і її виразника.

Яке частування, таке дякування.

Хто читає „Свободу“, той мусить признати, що ми намагаємось усіми силами уникати непотрібних особистих полемік, що зносимо терпеливо ріжні напади, наклепи чи насміхи. Але бувають хвилі, коли не можливо не заговорити. І коли треба відповідати мовою напасників чи деморалізаторів українського життя. Та це робимо тільки у виняткових випадках, у таких, як ось тепер, коли йде про справу загальної й надзвичайної ваги, коли йде про виступ проти підлости, яка може нанести нашому загалові велику шкоду. А що ця підлість виходить від таких гетьманців як Назарук і Шаповал, то приходиться нам при кінці заявити, що виконуємо тут те, до чого закликав і гетьманський ідеольоґ Вячеслав Липинський, коли писав:

„Знайте, що не буде ніколи Великої України, поки українськими руками не буде переможена Україна підла й мала“.

НОВИЙ ПОХІД МОСКОВЩИНИ

Уже давно Москва пильно стежить за тим, щоб російській мові були забезпечені в Україні особливі права. Був час, коли з Москви проголошували всякі українізації, татаризації та інші „аціі“. Це вже минулося. **Покищо** не дійшло до заборони „особого наречія“ ріжних народів СССР, але до цього ще прийде. Тимчасом усім поневоленим народом СССР Москва накидає свою мову, котру всі громадяни СССР мусять знати. А коли хто цьому накиданню чужої мови противиться, того візьме в свої руки большевицька поліція.

Поки була українізація, то хоч російської мови і вчили в українських школах, однак вимоги не були високі. Уважалося, що можна бути добрим громадянином СССР і без знання московської мови. Тепер на науку російської мови в українських школах звернено особливу увагу. Москва вимагає, щоб українські школярі добре знали російську мову, і дуже гнівається, що вивчення московської мови не йде бажаним темпом. Московська „Правда“ з 26 березня 1938 року подає відомості про **поступ помосковлення українських шкіл**:

„В цім році народній комісаріят освіти України завів **нарешті** навчання російської мови від другої кляси (народньої початкової школи, — Ред.), та й то від другого півріччя“. Московська „Правда“ дуже лиха, що для російської мови в другій клясі призначено тільки чотири години на совєтський тиждень (на пять днів), а в третій і четвертій клясі — по три години на пятиденку. Коли в Москві комуністичні пани гніваються, то це, як показує попередня практика, не вийде на здоровля підлеглим. Отже можна сподіватися, що в скорім часі годин для російської мови ще додадуть.

Москва вимагає, щоб усі народи СССР знали також російську літературу. В середніх школах в Україні наказано читати і вивчати твори російських письменників в оригіналі. Але виявляється, що в шкільних бібліотеках та в книгарнях є твори російських письменників лише в українських перекладі. Цей факт викликав у Москві велике обурення. „Правда“ наводить слова заступника комісара освіти Іґнатенка, що заявив на зїзді учителів у Києві:

„В царині навчання російської мови сильно „попращували“ вороги... Але по суті нічого не зроблено, щоб цю роботу паралїжувати“.

На доказ „контрреволюційної“ діяльности „ворогів“ „Правда“ наводить приклади, як погано знають російську мову в українських школах ученики й учителі. Ось, приміром, у Василькові, під Києвом, у середній школі вчителька, з доручення краєвого відділу освіти в Києві, дала ученикам працю з російської мови. Із 29 учеників два написали працю (диктат) добре, три — достатньо, а всі інші недостатньо. „Правда“ пояснює цей неуспіх з російською мовою тим, що „мало годин“ для цієї мови призначено в середніх школах України: на 5 днів — 3 години. Також у самім Києві успішність з російської мови в школах дуже мала, і це турбує „Москву-матушку“. В деяких школах неуспішність у російській мові доходить до 60%. „Правда“ робить із цього такий висновок: „Навчання російської мови в українських школах стоїть зле. Буржуазні націоналісти попролазили в ріжні відділи народнього комісаріяту освіти України та його органів і зробили величезну шкоду українській молоді, свідомо відриваючи її від російської культури“.

Очевидно, „буржуазні націоналісти“ попали в „Правду“, як Пилат у „Вірую“. Причина незнання російської мови лежить деінде: український нарід **не має охоти** вчитися мови своїх гнобителів. З ненависти до чужої влади виростає й нехіть і до чужої мови. Недармо ще в часі революції 1917 року співалося на всіх майже українських вічах: „Нащо нам чуже письменство і чужеє слово? Хай живе і процвітає українська мова“! Можемо з певністю сказати, що цей бій на „мовному фронті“ Москва неминуче програє.

З. В.

Я. Голубецький.

ПОРАДИЛИ СОБІ

(Оповідання).

(4)

— Багато, чи не багато, принеси! То не за твої, а за мої гроші.

Ганка відчинила віконце в стіні за шинквасом і гукнула:

— Теклю! Іди до старого і принеси фляшку старого меду. Скажи, що то для Яцка Бендика. Також спитай, чи взяти гроші від Навчука за бочку меду.

Замісць Теклі, до шинку ввійшов сам Наріжний з фляшкою меду в руці. Фляшку поставив на столі перед Яцком і приступив до шинквасу. Взяв крейду, на шинквасі написав ціну бочки меду і показав Гарасимові. Зробив так на те, щоби Яцко не вчув, скільки Гарасим платить за мід. Гарасим вийняв гроші, тихо порахував і поклав на шинквасі. Наріжний порахував ще раз і сховав.

Коли це ділялося при шинквасі, Яцко відкоркував фляшку і налив до двох склянок. Гадав, що тепер Гарасим піде з Наріжним по мід і Ганка таки присядеться до нього. Трохи не сказився, коли вчув, що Наріжний каже до Ганки:

— Іди з Гарасимом до льоху і покажи йому, котра бочка. Ось тобі ключ.

Гарасим ковтнув решту меду і пішов за Ганкою.

— Вперед заїдь на подвіря, — Ганка сказала, коли обоє ще були в сінях. Я йду просто до льоху.

Гарасим вийшов на вулицю, відчинив ворота і віхав на подвіря перед сам льох. Викотив бочку, при помочі Ганки витащив на сани і добре привязав. Хоч Ганка при тій роботі вже була непотрібна, вона не відійшла. Стояла на порозі льоху, дивилася на його роботу і балакала з ним. Коли бочка вже була привязана, він приступив до неї. Вона подалася взад, він пішов за нею, кажучи:

— Не бійся! Не зїм тебе.

— Чого ти сюди вліз? Нехай такий Яцко надійде, то зараз піде поговір.

— Нехай піде! Піде і замовкне.

Мід, який дістав був від неї в шинку, крепкий був і добре розігрів його кров. Тепер, коли глядів на те паленіюче лице дівчини і ті очі, що горіли до нього, його кров іще сильніше розігралася. Словами вона викидала його за двері, поглядом тягла до себе. Сила очей перемогла. Він прискочив до неї і обіймив. Хотіла крикнути, та спізнилася, бо він її уста затулив своїми.

— Не бійся, поговору не буде, бо я тебе люблю, — шепнув їй до вуха. — Не так, як може Яцко, або інші баламути. Я з тобою оженюся.

— Хоч би твій батько не згодився?

— З батьком побалакаю.

— А я тобі кажу, ніяка балачка не поможе.

— Як мій батько пізнає тебе...

— Та яким способом пізнає? Як би він заходив сюди, пересиджував тут, то може пізнав би...

Гарасим хвилю міркував щось і сказав:

— Добре було би, як би вперед пізнала тебе моя мама. Складається добре. Я чув, що ти добра господиня і що вариш дуже добре.

— Чи добре варю, не скажу. Спитай Наріжного, чи обід смакує йому. Той обід я варю.

— Я вже чув, яка ти кухарка. Незабаром весілля моєї сестри. Днина ще не означена. Мої батьки хочуть поставитися. У нас будуть і з міста гості, бо з нашої родини дехто був у великих школах. Мама не дуже знає по міському варити. Хоче когось просити з міста; якусь добру кухарку на дві добі... Як би так Наріжний пустив тебе до нас, то початок був би зроблений. Пізніше ми вигадали би щось нове.

— Ні твоя мама мене не знає, ні я твоєї мами.

— Я побалакаю з моєю сестрою. Ми обоє дуже любимося. Вона все тягне за мною, я за нею.

Коли Гарасим і Ганка пішли до льоху, Яцко потягав мід, хрупав прецля і ждав на Ганку. Вона не приходила. Він випив чарку. Друга, яку наповнив для Ганки, стояла не рухана. Він і ту випив. Випив і третю, Ганка не приходить!

— Так довго показує йому бочку? — думав. — Хіба що так, бо не чути було, щоби з подвіря хто виїхав. Мушу подивитися.

(Далі буде).

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

КАСОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ЗА БЕРЕЗЕНЬ 1938 РОКУ

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
2.	192.53	179.	215.97
3.	112.81	180.	36.07
4.	81.39	181.	119.55
5.	236.37	182.	197.92
6.	30.48	183.	183.76
7.	263.43	184.	12.57
8.	222.98	185.	82.84
9.	169.31	186.	64.22
10.	183.61	188.	54.12
11.	92.12	189.	18.57
12.	136.21	190.	34.58
13.	74.50	191.	164.71
14.	74.28	192.	127.91
16.	92.00	193.	150.65
17.	36.30	194.	33.24
18.	122.50	195.	52.57
19.	8.21	196.	49.56
20.	254.77	197.	37.52
21.	133.01	198.	143.16
22.	82.95	199.	32.02
23.	41.65	200.	172.80
24.	92.04	201.	45.32
25.	122.41	202.	37.94
26.	35.75	203.	42.96
27.	60.36	204.	760.79
28.	151.76	205.	24.22
29.	181.92	206.	468.99
31.	174.15	207.	76.47
32.	33.27	208.	30.28
33.	108.54	209.	83.49
36.	139.98	210.	65.66
37.	166.54	211.	187.07
38.	231.08	212.	69.60
39.	128.23	213.	385.39
40.	23.36	214.	41.07
41.	24.69	215.	28.60
42.	168.53	216.	40.60
43.	65.43	217.	442.22
44.	131.45	218.	275.71
45.	262.34	219.	167.45
46.	67.42	220.	186.62
47.	46.23	221.	592.81
48.	47.36	222.	19.53
49.	17.96	223.	338.24
50.	164.39	224.	29.34
51.	69.11	225.	31.32
52.	103.97	226.	87.26
53.	73.93	227.	67.18
55.	51.51	228.	70.57
56.	161.76	229.	200.55
57.	162.94	230.	179.79
58.	153.56	231.	21.93
59.	163.93	232.	60.85
60.	35.80	233.	35.65
61.	25.01	234.	157.87
62.	98.19	235.	161.03
63.	303.25	236.	165.38
64.	121.18	237.	237.08
65.	254.12	238.	150.77
66.	105.86	239.	299.34
67.	190.81	241.	84.79
68.	23.43	242.	247.33
69.	136.60	243.	66.08
70.	337.46	244.	27.40
71.	15.58	245.	102.93
72.	64.62	246.	61.00
73.	99.62	247.	256.73
74.	21.28	248.	64.98
75.	129.25	249.	41.18
76.	316.57	250.	16.59
78.	226.60	251.	238.18
79.	16.50	252.	90.05
80.	47.81	253.	83.24
81.	142.19	254.	114.99
82.	66.76	255.	77.98
84.	52.94	256.	57.84
85.	130.91	257.	40.53
86.	230.49	258.	30.72
87.	194.77	259.	232.28
88.	32.87	260.	56.05
89.	26.97	261.	12.14
90.	270.67	262.	69.53
91.	334.05	263.	62.92
92.	22.82	264.	78.47
93.	55.89	265.	31.04
94.	409.03	266.	139.53
95.	53.84	267.	101.99
96.	208.36	268.	111.00
97.	169.35	269.	33.96
98.	132.58	270.	225.71
99.	192.13	271.	83.78
100.	97.44	272.	22.89
101.	42.56	273.	157.17
102.	572.29	274.	178.82
103.	113.96	275.	91.48
104.	294.48	276.	415.24
105.	206.87	277.	197.55
106.	265.30	278.	54.18
108.	103.25	279.	17.59
109.	147.54	280.	198.08
110.	12.77	281.	89.42
111.	38.35	282.	244.50
113.	69.59	283.	133.32
114.	52.31	284.	79.64
115.	18.64	285.	63.97
116.	52.25	286.	37.00
117.	118.22	287.	11.67
118.	72.57	288.	305.82
119.	36.35	289.	41.76
120.	172.16	290.	64.93
121.	157.84	292.	602.98
122.	51.50	293.	96.42
123.	170.41	294.	42.97
124.	108.78	295.	176.09
125.	84.32	297.	26.95
126.	89.23	298.	83.53
127.	183.85	299.	49.07
129.	35.98	300.	149.50
130.	388.81	301.	167.97
131.	19.07	302.	10.11
132.	159.72	303.	65.78
133.	232.75	304.	62.71
134.	99.39	305.	67.37
135.	60.07	306.	31.25
136.	185.82	307.	85.90
137.	193.70	308.	115.52
138.	63.15	309.	39.94
139.	69.17	310.	82.79
140.	108.99	311.	19.31
141.	157.82	312.	96.32
142.	124.86	313.	9.03
143.	211.97	314.	13.88
144.	32.12	315.	24.25
145.	51.45	316.	288.22
146.	175.89	317.	85.14
147.	471.07	318.	136.63
148.	31.89	319.	59.35
150.	41.81	320.	119.68
151.	117.52	321.	211.76
152.	77.22	322.	56.07
153.	9.57	323.	69.93
154.	44.34	324.	171.31
155.	488.76	325.	106.44
156.	156.61	326.	127.26
157.	12.19	327.	47.52
158.	238.87	328.	24.47
159.	83.23	330.	136.70
160.	121.46	331.	44.03
161.	192.15	332.	83.91
162.	40.59	333.	109.79
163.	111.15	334.	224.71
164.	135.63	335.	69.79
167.	107.89	336.	223.62
168.	219.15	337.	33.19
170.	182.57	338.	298.54
171.	125.17	339.	100.35
172.	43.63	340.	21.26
173.	88.92	341.	27.16
174.	21.73	342.	341.03
175.	219.59	343.	27.80
176.	206.04	344.	77.58
177.	139.62	345.	128.49
178.	135.75	346.	13.57

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
347.	118.56	371.	201.84
348.	12.11	372.	38.40
349.	54.47	373.	40.18
350.	118.63	374.	47.54
351.	48.96	375.	89.44
352.	89.70	376.	25.40
353.	22.63	377.	18.00
354.	17.33	378.	30.58
355.	64.62	379.	78.30
356.	14.20	380.	8.96
357.	54.23	381.	29.50
358.	89.61	382.	40.72
359.	105.70	383.	173.90
360.	14.29	384.	37.45
361.	1,133.22	385.	264.88
362.	65.28	386.	28.66
363.	134.00	387.	21.55
364.	460.38	388.	165.00
365.	87.83	390.	84.09
366.	19.81	392.	24.01
367.	322.25	396.	201.74
368.	24.48	400.	95.36
369.	226.93	401.	40.12
370.	231.92		

З місячних вкладок нових родів обезпечення $45,625.00

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
2.	4.29	234.	24.12
3.	2.42	237.	2.68
8.	4.41	243.	18.23
19.	1.58	245.	3.08
20.	74	257.	3.87
28.	28.07	262.	1.41
33.	7.91	268.	2.93
37.	17.20	274.	1.49
39.	36.34	275.	18.25
65.	13.02	276.	3.54
69.	3.32	277.	2.02
70.	3.80	278.	1.15
90.	13.43	282.	3.55
101.	2.84	283.	1.53
102.	4.96	284.	3.37
106.	10.07	286.	37.75
108.	8.61	288.	2.40
117.	4.46	292.	2.87
125.	3.61	298.	3.05
127.	5.65	305.	8.31
134.	1.49	312.	2.26
139.	2.35	316.	1.41
142.	11.64	321.	5.01
143.	11.25	322.	1.31
147.	28.16	328.	2.01
151.	6.04	331.	4.74
161.	2.98	334.	2.28
170.	16.22	335.	6.34
181.	1.57	336.	6.24
185.	6.68	342.	47.91
189.	6.60	345.	2.65
194.	81	349.	5.24
206.	5.45	358.	1.62
208.	2.48	361.	3.40
209.	4.26	364.	1.75
216.	14.85	367.	3.51
217.	2.74	370.	15.72
221.	6.23	371.	1.30
225.	14.54	384.	28.93
230.	3.81	388.	17.65

З місячних вкладок старого роду обезпечення	$ 633.76
З місячних вкладок від членів	$ 46,258.76
Процент від бондів	1,663.96
Процент від морґеджів	7,943.14
Процент від позичок	749.85
Продаж бондів	147,050.00
Заробок на бондах	1,400.00
Чинш від реальностей У. Н. Союзу	12,662.00
Сплата морґеджів	16,884.05
Сплата позичок	1,712.00
Перенос резерви за членів, переписаних зо старого до нових родів обезп.	53.00
Зворот грошевих зворотів	56.00

Сирітські части по бл. п.:

в. 301 Пікульський Микола	500.00
в. 301 Новосад Яким	200.00
в. 301 Новосад Яким	200.00
Разом	$237,332.76

РОЗХІД:

Виплати посмертних запомог по бл. п.:

в. 1 Полиняк Василь	1,000.00
в. 10 Скрипяк Леон	1,000.00
в. 85 Аптульський Степан	500.00
в. 123 Томичук Дмитро	1,000.00
в. 135 Ґеферт Андрій	1,000.00
в. 136 Капраль Дмитро	1,000.00
в. 218 Макар Михайло	300.00
в. 270 Кіраш Андрій	300.00
в. 276 Ліщина Степан	500.00
в. 276 Бабиць Іван	1,000.00
в. 292 Волькотюк Михайло	1,000.00
в. 301 Пікульський Микола	500.00
в. 301 Новосад Яким	1,000.00
в. 301 Новосад Яким	1,000.00
в. 359 Янковська Теодосія	300.00
в. 383 Стельмах Марія	500.00

Інші виплати з фонду посмертного:

Грошеві звороти нових родів обезпечення	2,263.71
Перенос резерви за членів, переписаних зо старого до нових родів обезп.	53.00

Виплати сирітських частей по бл. п.:

в. 1 Слодичко Леонард	49.51
в. 25 Ґела Андрій	103.00
в. 39 Пайчишин Михайло	171.02
т. 85 Ґеці Марія	147.75
в. 98 Поврозник Павло	74.26
в. 112 Скородинська Анеля	221.30
в. 113 Баер Станислав	110.49
в. 113 Ващур Андрій	159.25
в. 145 Порада Петро	774.54
в. 278 Гавришків Микола	240.00

Виплати з фонду запомогового:

в. 2 Воргач Ольга	50.00
в. 11 Загроднічак Стефан	25.00
в. 38 Фецич Микола	35.00
в. 43 Єдинак Дмитро	50.00
в. 56 Чмерят Данило	50.00
в. 62 Туринець Олекса	35.00
в. 86 Кисільовський Д.	50.00
в. 91 Любка Анна	35.00
в. 98 Курила Максим	35.00
в. 100 Радочинський Мик.	35.00
в. 102 Кардамаїв Микита	35.00
в. 123 Федюк Юрій	35.00
в. 136 Куренко Андрій	25.00
в. 168 Бороленький Панько	25.00
в. 168 Василишин Тимко	100.00
в. 175 Буката Онуфрей	35.00
в. 175 Поливка Яків	25.00
в. 176 Кметик Микита	35.00
в. 177 Гумляк Анна	25.00
в. 177 Олійник Евдокія	25.00
в. 179 Панчак Петро	20.00
в. 186 Русчин Анна	35.00
в. 204 Січак Анна	25.00
в. 213 Могила Василь	35.00
в. 218 Ляхоцький Онуфрей	25.00
в. 221 Кузьма Юстина	25.00
в. 221 Гавришкевич Василь	35.00
в. 229 Гураль Іван	35.00
в. 230 Васько Марія	25.00
в. 242 Олійник Ева	25.00
в. 254 Селеман Стефан	35.00
в. 274 Макарик Теодор	35.00
в. 274 Мердич Софія	25.00
в. 282 Федорук Григорій	35.00
в. 286 Завійський Теодор	50.00
в. 295 Кудера Юлія	25.00
в. 296 Подольська Наталія	25.00
в. 296 Балабан Іван	35.00
в. 300 Войник Василь	25.00
в. 316 Панчишин Яків	50.00
в. 318 Чорній Параня	25.00
в. 345 Процай Антін	25.00
в. 352 Ковальчук Анна	25.00
в. 353 Ільчишин Яків	35.00
в. 361 Катулька Йосиф	50.00
в. 370 Рошко Ксеня	35.00
в. 370 Рошко Микола	35.00
в. 371 Романків Григорій	35.00
в. 371 Малецький Семко	50.00
в. 382 Кравець Текля	25.00
в. 383 Шевчук Микола	35.00
в. 383 Стельмах Йосиф	35.00
в. 400 Мацько Ілля	25.00

Виплати з фонду народного:

в. 1 Войтович Волод.	50.00
в. 15 Герман Стефан	50.00
в. 25 Ґела Теодор	50.00
в. 45 Малик Евген	50.00
в. 54 Маланчук Зенон	75.00
в. 75 Тарас Михайло	50.00
в. 87 Масляник Андрій	50.00
в. 102 Олексин Іван	50.00
в. 151 Паляниця Володимир	50.00
в. 157 Бонк Петро	50.00
в. 171 Куси Юлія	75.00
в. 188 Цмайло Дмитро	50.00
в. 192 Ангел Емілія	50.00
в. 204 Душник Володимир	75.00
в. 210 Дзюма Евген	50.00
в. 223 Сенюк Михайло	50.00
в. 276 Коруна Данило	25.00
в. 319 Пшик Володимир	50.00
в. 338 Кудлик Іван	50.00
в. 338 Хомош Катерина	50.00
в. 358 Скоратко Зеновія	50.00
в. 374 Старушок Антін	50.00
На визвольну боротьбу	500.00
На видавництво Берестейського Договору	50.00

Виплати з фонду адміністраційного:

Кошти річного засідання гол. уряду	3,798.47
Українська Пресова і Книжкова Спілка за часопис	3,595.00
Нагороди за нових членів	3,060.50
Платня головного уряду	825.00
Нагороди для предсідників і касієрів за нових членів	801.25
Чинш за офіси У. Н. Союзу	500.00
Лікарі за нових членів	425.00
Українська Пресова і Книжкова Спілка за друки	329.45
Кошти подорожей і репрезентації	307.20
Платня помічних сил	228.18
Друкарські прилади	200.00
Видатки на спортову акцію	181.05
Видатки почтові, експрес, і т. п.	137.75
Соціяльне обезпечення, федеральний і стейтовий податок	80.28
Головний лікар	37.50
Офісові прибори	35.00
Видатки актуарія, телефон і т. п.	32.17
Прибори для відділів і членів	5.93
Оправа книг	2.00

Інші розходи:

Податки, вода, опал світло і інші видатки на реальностях У. Н. Союзу	5,102.09
Втрати на бондах	3,125.00

Інвестиції:

Інвестовано в бондах	190,725.62
Перенос морґеджової інвестиції на власну реальність	12,943.22
Позички членам на ґрамоти нових родів обезп.	4,857.00
Процент на бондах	955.42
Разом	$252,029.92

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Готівка з кінцем лютого осталася	$267,493.07
Прихід за березень	237,332.76
Разом	$504,825.83
Розхід за березень	252,082.92
Готівка з кінцем березня 1938 остається	$252,742.91

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	$ 252,742.91
Морґеджі	1,227,032.11
Бонди	1,328,787.02
Реальности	1,131,401.14
Позички	504,711.47
Разом	$4,444,674.65

Стан довжний:

Фонд посмертний нових родів обезпечення	$3,714,739.87
Фонд адміністраційний	127,255.94
Фонд запомоговий	76,651.82
Фонд резервовий	12,417.82
Фонд народний	2,673.43
Фонд конвенційний	11,257.18
Contingent Fund for protection of ins. & mort.	226,679.25
Фонд посмертний старого роду обезпечення	66,230.06
Фонд сирітський	206,769.28
Разом	$4,444,674.65

М. Мурашко, гол. предс.

Р. Слободян, гол. фін. секр.-кас.

Козир-дівка.

Маруся дуже відважна козир-дівка.

Одного дня дзвонить вона гостро до свого мешкання:

— Подумай, матусю, якийсь чоловік намагався мене на сходах поцілувати...

— Ну, і що?...

— Не знаю — заявляє Маруся — лікар каже, що його життю нічого не грозить.

—o—

Скупість.

Шотляндець хоче купити собі авто. Його жінці сподобався малий спортовий віз.

Шотляндець фільософує:

— Авто і тільки з двома сидженнями? А деж буде сидіти той приятель, якого ми запросили до авта, щоб заплатив нам безину?

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
2.	10.60	108.	3.15
3.	2.55	109.	4.73
4.	2.03	110.	1.80
5.	6.30	113.	3.37
6.	1.00	114.	1.60
7.	15.07	115.	90
8.	12.15	116.	7.00
9.	11.25	117.	1.35
10.	2.02	118.	2.70
11.	15.55	120.	10.05
12.	1.35	121.	11.25
13.	11.47	122.	2.30
14.	1.20	123.	8.25
16.	6.10	124.	5.62
18.	1.15	125.	9.32
20.	15.73	126.	5.18
21.	9.90	127.	7.43
22.	1.15	129.	70
23.	90	130.	17.78
24.	6.98	132.	4.75
25.	4.30	133.	2.25
26.	2.70	135.	4.50
27.	70	136.	16.43
28.	8.10	137.	11.25
29.	9.25	138.	3.15
31.	7.20	139.	3.60
33.	21.15	140.	6.30
36.	10.60	141.	2.70
38.	4.95	142.	16.00
39.	7.20	143.	5.85
40.	1.58	144.	2.15
42.	7.42	145.	6.55
43.	3.85	146.	5.18
44.	10.80	147.	28.80
45.	12.82	148.	2.93
46.	45	150.	10.60
47.	2.95	151.	8.55
48.	2.25	152.	1.08
50.	13.05	154.	90
51.	45	155.	19.60
52.	4.28	156.	9.00
53.	2.25	158.	12.15
55.	3.15	159.	3.15
56.	13.50	160.	2.48
57.	8.10	161.	7.90
58.	7.67	162.	1.15
59.	12.85	163.	3.60
60.	2.25	164.	26.22
61.	2.93	167.	6.30
62.	6.75	168.	4.30
63.	18.23	170.	8.32
64.	6.30	171.	14.40
65.	13.00	172.	9.00
66.	90	173.	4.05
67.	6.07	174.	3.60
68.	45	175.	7.65
69.	2.25	176.	13.50
70.	7.20	177.	1.13
71.	50	178.	2.70
72.	3.15	179.	11.25
73.	3.60	180.	14.85
74.	45	181.	70
75.	8.55	182.	4.95
76.	15.75	183.	4.27
78.	3.15	185.	6.85
79.	90	186.	2.70
80.	2.00	188.	4.75
81.	5.85	189.	1.15
82.	3.40	191.	6.08
84.	1.35	192.	7.43
85.	16.20	193.	2.70
86.	7.65	194.	30
87.	7.43	196.	2.50
88.	1.58	197.	45
89.	1.55	198.	6.30
90.	17.55	199.	75
91.	15.30	200.	13.95
92.	2.00	201.	4.28
93.	1.35	204.	69.75
94.	14.65	205.	3.45
95.	3.60	206.	25.70
96.	8.55	207.	2.04
97.	12.60	208.	25
98.	3.90	209.	1.15
99.	16.00	210.	1.58
100.	1.60	211.	10.80
102.	26.10	212.	1.35
103.	3.82	213.	15.30
104.	7.00	214.	1.35
105.	14.85	217.	13.28
106.	9.96	218.	7.43
107.	2.30	219.	5.64

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
220.	8.33	308.	1.35
221.	37.35	309.	1.35
223.	30.40	310.	2.25
225.	1.58	311.	1.15
227.	90	312.	5.18
228.	2.95	314.	1.58
229.	10.80	315.	25
230.	13.05	316.	8.78
231.	2.48	317.	2.93
232.	5.20	318.	7.42
233.	4.95	319.	13.05
234.	14.60	320.	5.00
235.	9.68	321.	5.85
236.	7.42	322.	1.15
237.	10.80	323.	7.90
238.	12.25	324.	4.28
239.	17.55	325.	4.28
241.	1.80	326.	6.98
242.	12.20	327.	2.93
243.	7.43	328.	45
244.	1.58	330.	10.80
245.	5.40	331.	5.20
246.	1.57	332.	6.75
247.	9.90	333.	5.40
248.	4.95	334.	8.55
250.	1.35	335.	2.30
251.	9.50	336.	11.40
253.	2.70	337.	25
254.	11.25	338.	14.40
255.	3.40	339.	5.15
256.	3.38	340.	1.35
257.	1.80	341.	4.05
258.	5.62	342.	26.77
259.	9.90	344.	2.03
260.	12.35	345.	5.65
261.	1.60	346.	1.35
262.	90	347.	8.80
263.	2.05	348.	.90
265.	1.13	349.	5.85
266.	9.23	350.	90
267.	3.38	351.	68
268.	5.18	352.	4.75
269.	2.25	354.	45
270.	11.05	355.	1.35
271.	4.50	356.	1.30
272.	1.00	357.	1.60
273.	2.70	358.	4.95
274.	5.18	359.	6.97
275.	4.05	361.	42.75
276.	16.00	362.	8.55
277.	11.70	363.	10.58
278.	1.80	364.	16.65
279.	1.58	365.	4.95
280.	11.75	366.	2.95
281.	9.00	367.	9.90
282.	14.20	369.	13.95
283.	7.20	370.	5.20
284.	1.60	371.	9.35
285.	1.00	373.	3.60
286.	2.93	374.	2.93
287.	1.13	375.	6.75
288.	10.35	376.	25
289.	3.60	377.	1.35
290.	1.80	378.	2.05
292.	32.57	379.	8.55
293.	2.73	380.	.90
294.	2.48	381.	1.57
295.	4.72	383.	12.83
297.	2.05	384.	6.30
298.	70	385.	11.25
299.	2.25	386.	3.85
300.	4.30	388.	14.18
301.	5.40	390.	9.90
303.	3.60	392.	1.35
304.	50	396.	7.70
305.	3.38	400.	15.10
307.	1.40	401.	90

З місячних вкладок від членів	$ 2,274.62
Процент від морґеджів	743.51
Процент від бондів	558.89
Заробок на бондах	187.50
Рент від реальностей	748.00
Продаж бондів	10,037.50
Сплати морґеджів	1,735.78
Разом	$16,285.80

РОЗХІД:

Виплати з фонду посмертного:

Грошеві звороти нових родів обезпечення	$ 146.67
Процент на бондах	190.00

Виплати з фонду адміністраційного:

Українська Пресова і Книжкова Спілка за Укр. Тиж.	475.00
Платня помічних сил	318.16
Прибори для членів	85.00
Українська Пресова і Книжкова Спілка за друки	78.00
Видатки канцелярійні і почтові марки	25.00
Соціяльне обезпечення робітників	24.67

Інші виплати:

Податок, вода, опал, світло і інші видатки на реальностях за березень	306.79

Інвестиції:

Інвестовано в бондах	10,325.00
Разом	$11,974.29

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Готівка з кінцем лютого осталася	$ 54,254.12
Прихід за березень	16,285.80
Разом	$ 70,539.92
Розхід за березень	11,974.29
Готівка з кінцем березня 1938 р. остається	$ 58,565.63

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	$ 58,565.63
Морґеджі	168,607.27
Бонди	145,299.64
Реальности	55,750.92
Позички	104.00
Разом	$428,327.46

Стан довжний:

Фонд посмертний	$322,547.53
Фонд адміністраційний	105,779.93
Разом	$428,327.46

М. Мурашко, гол. предс.

Р. Слободян, гол. фін. секр.-кас.

Вільне місце.

До Рубінштайна, відомого піяніста, звернулася підчас одного його концерту в Лондоні якась елеґантна лейді з проханням вистаратися для неї денебудь якесь місце, бо ціла саля вже випродана.

— Я можу, на жаль, відступити вам тільки одно вільне місце — відповів славний піяніст. — І я готов його вам відступити.

— З найбільшою приємністю прийму це місце. Де воно?

— При фортепіяні, — відповів Рубінштайн.

—o—

„Засідання".

Чоловік: — Алеж, жінко, таж я мусів бути на тій конференції. Зрештою, як я вернувся до дому, я не зчинив ніякого галасу.

Жінка: Ні, ти ні, лише твої приятелі, які тебе принесли.

З ІСТОРІЇ ХЕМІЇ

Дехто виводить назву хемії із Єгипту, бо в їх мові зветься Єгипет країною Хема, себто біблійного Хама.

Старинні єгиптяни розумілися на хемії (яка довгий час сплиmається із штучним виробом золота, або алхемією) дуже добре. Знали багато металів і мішанин металів, робили штучне скло, яке гарно закрашували на синьо, зелено, червоно. Всяка наука та знання були там у руках духовників, а вони свої досвіди держали у великій тайні. На статуї одного з єгипетських богів, Пта мемфіського, читаємо такий вимовний напис: „Ніщо не було перед ним скрите; він усе, що бачив, закрив серпанком".

Тому то старинні греки небагато довідалися про хемію. Як нарід, схильний радше до спекуляцій та говірливости, не робили ніяких „гокус-покус", а найважніші хемічні проблеми рішали „з голови". Мали ще при цьому досить щастя. Два їх фільософи, Левкіп і Демокрит, яких науку переняв до своєї системи славний Епікур, відгадували надовго перед новітньою добою ваґу атомової матерії, хоч основу всіх матерій уявляли собі доволі наївно. Так нпр. вірили, що є атоми холоду, які мають гострокінчасту форму, тому щипають і так повстає відчування студени.

Більше ніж греки прислужилися для хемії араби. Вони після Магомедової смерти в 632. році поширили свою державу й культуру по всіх середземно-морських державах. Не боялися досвідів і збагатили науку знанням ріжних матерій. Ріжні хемічні назви, що зачинаються арабським „аль", до нині пригадують нам заслуги арабів. Всі знаємо назви: алькоголь, алькалії, алямбік і т. д.

Зрештою араби переняли багато із грецьких спекуляцій про матерію і на основі тієї науки стали головними ширителями алхемії, науки, що старається перемінити „нешляхотні металі" на золото. Головним представником арабської хемії є славний Гебер (по арабським Джабір ібн Гаяні), якого твори, перекладені латинською мовою, стали основою середньовічної фабрикації золота.

Наука ця процвітала дуже, не зважаючи на заборону папи Івана XXII.

Загадочною і таємничою постаттю є учений чернець Василій Валентин, який описує в своїх творах багато нових матерій. Головно його твір „Куррус тріюмфаліс антімонії" („Переможний віз антимону") доказує, що він уже значно розумівся на тому металі. Антимон це срібно-білий метал, який добувають із антимонової руди гутничим способом. Розпускається у сільному квасі та т. зв. королівській воді (мішанина салітри та сконцентрованого сільного квасу).

Валентин запримітив, що поросята, яким до корму додавали антимонових солей, дуже товстіли. Цікавий був знати, чи антимон мав би такий самий вплив і на людей. Потайки всипав антимону черцям до страви. Та черці не товстіли, лише один за одним гинули як мухи. Це був доказ, що новий метал черцям не служить, тому дістав назву „антімонахус" (протичернець, себто ворог черця), яку то назву опісля скоротили на антимон.

Взагалі повставали хемічні назви часом доволі дивно. Так нпр. із назви „вірменська сіль" — „саль арменіякум" повстала назва „саль омніякум", а з того дві назви: „сальміяк" і „амоняк".

Самособою, сальміяку тоді ще не вміли робити з газових вод, лише з верблюжої сечи. Сеч тоді взагалі була важним продуктом, із якого можна було робити ріжні речі. В Індії робили (тай сьогодні ще роблять) із сечи горбатих зебу відому індійську жовту фарбу. Із кінської сечи донедавна робили бензолевий діготь (тер). Та найцікавіший досвід зробив гамбурський алхемік Брант. Він хотів дестиляцією сечи робити штучне золото, та це йому, розуміється, не вдалося. Зате тим способом дістав він матерію, яка в темноті світилася. Був це фосфор. Брант свій винахід затаїв і робив на ньому знаменитий бизнес.

Алхемія найбільше процвітала з кінцем XVI. століття. Займалися нею навіть на дворі німецького цісаря Рудолфа VI. (1552—1612 р.), а також багатші й менше багатші шляхтичі давали обдурюватися алхемікам. Нераз такий шляхтич розгнівався на алхеміка, що не вмів йому винайти штучного золота, та казав вішати його на позолоченій шибениці.

Часом фальшували дуже примітивно. В котелку між двома днами було укрите золото, а зверху топилося оливо, яке мішали, вкинувши до нього порошку, що мав перемінити нешляхотний метал у золото. При цьому гарненько незамітно пробивав верхнє дно і зчудований глядач бачив щире золото на дні котелка. Потім такий хитрун виманчував від свого пана так довго гроші на фабрикацію золота, поки цей не стямився та не викрив ошуканства. Колиж обманцеві-алхемікові вдалося завчасу втекти, то було його щастя.

Гарним способом ошукав цісаря Фердинанда II. (1578—1608. р.) поляк Сендзівой. Показав цісареві срібну монету, натер її якоюсь таємничою водою та випалив у вогні. Чудо, диво! Гріш змінився зовсім у золотий! Цісар вирячив очі й думав собі Бог зна що. А тимчасом було це звичайне обманство. Ця монета була в дійсності зі щирого золота, лише зверха покрита ртутею, заамальґамованою на ясно-срібний метал. Водою натер монету ошуканець лише так для жарту. При „трансмутації", себто „переміні" вогонь стоплював ртуть і гріш „перемінювався" у золотий.

А всеж деяким володарям алхемісти прислужилися. Навчили їх, нпр. англійського короля Генриха VI. та Едварда IV., знаменито підробляти гроші. Шотляндський парлямент мусів витрачувати час на випрацьовування закону проти фальшівників грошей, які заливали з Анґлії його країну фальшивими грішми.

Саксонський курфірст мав на своєму дворі вченого Беттера, якого вкінці казав замкнути до вязниці, бо не міг зробити золота. „Фабрикант золота", побоюючись за свою голову, признався, що золота робити не вміє, одначе похвалився чим іншим. Як робив спроби із фабрикацією золота, пощастило йому виробляти порцеляну, яку досі привозили до Европи за дорогі гроші з Китаю. Володар помилував алхеміка, а сам оснував у місті Майсені фабрику порцеляни.

Алхемія старалася сфабрикувати золото. Вірили, що існує матерія — еліксір, — яка перемінює звичайний метал у шляхотний. Наслідком неясних понять алхемії проголосили той еліксір загальним ліком, що гоїть усі недуги! І шукали такого ліку, і так то алхемія перемінилася в іятрохемію, яка бачить свою мету в розумнішій річі, ніж переміна металів у золото, а саме шукали нових ліків.

Батьком іятрохемії був Теофраст Парацельз Бомбаст, лікар-хемік і теософ (1493—1541). Опісля алхемія підупадає. Були ще, щоправда, такі блазни, як Франсено з Астараку, що ловили у реторту золотий соняшний порошок, щоби з нього видистилювати коли не золото, то бодай повітряну русалку сильфу.

Та це їм не вдається і віра в переміну, чи пак у таку можливість, виступає щойно в новітніх часах.

Вірив у це і славний чеський фізик Вацлав Зенгер. Він мав ртутю потягнене дзеркало, в яке колись вдарив грім. На дзеркалі була забарвлена риска, в якій, можна було здогадуватися, було золото. Може справді високе напняття блискавиці перемінило ртуть у золото. Хто це може знати?

— Мумусю, що це за ростина?

— Тютюн..

— А де є овочі?

— Які овочі?

— Но, а папіроски...

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗУ
ЗА БЕРЕЗЕНЬ 1938 РОКУ

НОВІ ЧЛЕНИ:

В. 3. Мазурик Ева.
В. 7. Сухиня Никола.
В. 10. Праскевич Анна, Праскевич Ліліян.
В. 20. Романюк Франко, Чепкс Анастасія.
В. 23. Мудрий Марія Ф. 2.
В. 29. Салюк Олена, Олярчик Ілько Явінський Никола, Яхван Іван.
В. 42. Кашалаба Емілія.
В. 48. Шіпула Марія, Шіпула Никола.
В. 59. Мушак Василь.
В. 63. Вубик Іван, Грищик Іван.
В. 70. Кричковський Теодор, Наконечна Ксеня, Шупяна Пелагія.
В. 79. Роздольська Анна.
В. 85. Латоська Марія, Аптульський Іван.
В. 86. Могонко Михайло.
В. 87. Смолянський Франко, Хорт Еллен.
В. 94. Вісковска Тілій, Вісковський Йосиф, Сушинський Григорій, Козакевич Анна, Васкуль Іван.
В. 99. Сенюк Анна.
В. 100. Лавровська Олена.
В. 102. Іваницький Михайло, Сенчина Дорота, Буковський Антін, Буковський Никола.
В. 105. Савчинська Олена Катерина.
В. 121. Матвієць Анна, Кізлик Марія.
В. 123. Стадницький Никола.
В. 130. Бурко Настя, Мурзіць Павлина.
В. 144. Ростатська Меланія.
В. 151. Качмар Марія.
В. 155 Петренька Юлія.
В. 156. Давид Іван.
В. 162. Магас Катерина.
В. 163. Сенів Анна.
В. 164. Іванина Тереса, Полак Іван.
В. 170. Попик Стефан, Нечесний Іван.
В. 175. Близняк Антонина.
В. 182. Комар Ізидор.
В. 183. Пизанський Лев, Пизанська Ольга, Андрушко Михайло.
В. 196. Шудровський Честер.
В. 204. Кузів Марія, Чорней Стеллія, Катинник Олекса, Децик Василь. Децик Варвара, Баран Катерина, Козух Іван, Штойко Іван, Баран Теодор, Пелех Нелія.
В. 210. Франко Катерина.
В. 218. Скарбінська Павлина.
В. 221. Сведа Михайло, Сведа Анна.
В. 230. Гармич Олена Еленора.
В. 234. Буката Володимир.
В. 237. Вовк Катерина.
В. 238. МкФайс Марія Розалія, Пратер Анна, Попович Олена, Музика Зофія, Буцяк Никола.
В. 251. Піщак Тома, Піщак Олена Яновський Антін, Яновський Іван.
В. 254. Тимчишин Марія, Тимчишин Мирон.
В. 259. Гірняк Евгеній.
В. 271. Гречаник Петро, Корецька Анна.
В. 275. Гомніцький Теодор.
В. 276. Стубан Олена, Семко Марія.
В. 280. Оленик Стефан, Каторкас Анна, Каторкас Іван.
В. 282. Пастуф Ірина.
В. 289. Гузар Марія.
В. 291. Бончак Ольга, Кравчишин Марія, Бобка Іван, Бахаровський Володимир, Бончак Метро, Кравчишин Іван, Лезан Іван, Лезан Марта, Сковронська Анна, Сковронська Анеля Струк Розалія, Воланська Вергенія Жук Стефан, Кравчишин Антін, Попович Тарас, Попович Анна, Романик Михайло, Струк Марія, Струк Луві Дутковський Йосиф, Дутковський Іван.
В. 292. Стенчук Анна, Чарней Пиля, Пизанська Анна, Керилюк Теклій.
В. 300. Васильчук Юлія.
В. 304. Василишин Перла, Бирвак Марія.
В. 312. Федина Іван о., Федина Марія.
В. 324. Слободян Дмитро, Мельник Стефан.
В. 326. Гнатко Олена.
В. 334. Мичаль Василь, Тронгуц Володимир, Тронгуц Марія, Врубльська Марія, Врублевський Михайло.
В. 336. Баліцька Паранка.
В. 338. Бачинський Іван.
В. 341. Коська Розалія.
В. 342. Гінда Наталія, Гінда Марта Анна, Гадиняк Анна, Гадиняк Йосиф.
В. 343. Когут Олена.
В. 351. Боднар Анастасія.
В. 353. Василюк Марія, Василюк Ольга Маргарета, Бонах Стелля Розалія, Васнюк Стефан.
В. 358. Дуброс Емілія.
В. 361. Перетятко Анастасія, Калитчук Юрій, Івасечко Тома, Задорецька Ольга, Садова Марія, Задорецька Віра, Магалас Генрій, Мискоц Петро П., Веприк Іван, Дмитерко Іван, Зваряк Олена.
В. 364. Зінко Анастазія, Занко Іван, Білік Стефан, Білік Розалія.
В. 367. Сулима Петронеля, Бащук Явдоха.
В. 371. Малецький Іван.
В. 372. Базариницька Катерина.
В. 374. Старуська Стефанія, Старуська Йосиф Т., Старуський Дзерій
В. 379. Венурський Михайло.
В. 380. Мартин Віям, Макогон Ольга, Білак Ненсій.
В. 387. Гнатко Никола, Шпак Анна Шпак Іван, Гойдиш Ларка.
В. 390. Пич Володимир, Савяк Перла, Хуйняк Віям.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 9. Почекайло Іван, Почекайло Марія.
В. 10. Хвалик Феня, Завидняк Мілко, Хвалик Семен, Децьо Гаврило, Децьо Юлія, Поточна Настя.
В. 16. Терпиливець Михайло.
В. 24. Семко Федор, Семко Анна.
В. 25. Мищишин Анна, Мищишин Петро.
В. 28. Гузій Марія.
В. 31. Майкович Анна 2, Якуб Григорій 2, Майкович Олекса, Вовк Никола.
В. 39. Когут Петро.*
В. 42. Гринців Никола.
В. 67. Костишак Іван.
В. 78. Козей Василь.
В. 85. Лотоцький Андрій.* Латоська Анна, Лотоцький Йосиф, Лотоцька Марія, Папащук Стефан.*
В. 96. Соболь Марія.
В. 102. Котович Лука.
В. 108. Дзят Іван.*
В. 122. Пилюк Мирослав,* Пилюк Іван, Пилюк Анна.
В. 127. Єнет Григорій, Блідей Іван.
В. 130. Вікс Марія, Данилюк Григорій.*
В. 135. Геферт Зофія, Геферт Андрій, Клим Антін, Клим Пелагія.

В. 139. Капустяник Олекса, Капустяник Ксенія, Капустяник Бенедикт.
В. 152. Пеленський Михайло, Осадчук Василь.
В. 158. Балько Василь.
В. 170. Долошицький Михайло.
В. 176. Вархоляк Михайло.
В. 177. Мельник Анна, Онисько Олена, Онисько Іван.*
В. 181. Сусла Петро.
В. 192. Макогін Іван,* Макогін Михайло,* Макогін Антонина.
В. 203. Блажовська Ірина, Блажовська Мелания Марія.
В. 209. Мурдза Матвій.
В. 213. Мороз Микола, Кузенка Тимко. Кузенка Юстина.
В. 216. Тимуш Варвара, Ясевич Текля, Гасюк Анна.
В. 230. Яслик Ева, Кащлак Іван, Кащлак Анастазія.
В. 247. Беницький Іван, Оборішко Іван.
В. 252. Чорний Тат'яна Соціпець.
В. 267. Петель Іван.
В. 271. Мирдич Іван, Мирдич Анна.
В. 276. Гарко Михайло,* Сисин Василь, Сисин Марія.
В. 278. Марикін Анна, Морикін Іван.
В. 298. Бодай Франко,, Мак Анна, Бодай Ольга.
В. 304. Барна Михайло.
В. 342. Маслюк Григорій, Познанська Катерина.
В. 344. Обергубер Олена.
В. 349. Лиса Текля.
В. 361. Грендус Катерина.
В. 365. Чопінка Андрій, Кащишка Анна, Кащицький Михайло, Загібайло Іван.*
В. 370. Маркіза Олекса, Підлісна Стефанія. Чухрей Іван, Дикун Стефан, Тайсар Михайло.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 2. Станчик Семен, Станчик Іван, Станчак Ева, Станчак Михайло.
В. 7. Сквер Іван.
В. 20. Фариняк Марія, Фариняк Михайло, Яницька Антонія, Яницький Андрій, Яницький Йосиф.
В. 25. Бучинський Франко.
В. 66. Мазлицак Йосиф.
В. 104. Гозбар Стефан.
В. 127. Вайда Катерина.
В. 154. Одайська Олекса.
В. 219. Осадчук Василь, Соколовський Панько.
В. 234. Дідур Константин.
В. 239. Гурба Максим.
В. 265. Дронюк Анна, Дронюк Стефан,* Дронюк Юрій.
В. 281. Іванило Василь.
В. 288. Гриньків Онуфрій.
В. 336. Степаник Антін.
В. 361. Михалевич Павло, Коцик Василь,* Коцик Ілько, Коцик Марія.
В. 368. Пророчок Михайло.
В. 380. Вишивана Катерина.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ІНШИХ КЛЯС:

В. 22. Федун Ольга.
В. 37. Костишин Катерина.
В. 86. Височанський Никола.*
В. 175. Грошко Параня.
В. 204. Дмитрик Теодор.*
В. 221. Кобеляк Іван.*
В. 260. Петель Іван.*
В. 291. Лесько Василь, Медвідь Олена, Медвідь Йосиф, Медвідь Марія, Саган Стефан,* Улан Михайло.*
В. 319. Старинка Никола.*
В. 390. Ярема Стеля.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 2. Борис Анна, Гурба Іван, Гурба Павло,* Колодій Василь, Колодій Никола,* Зуляк Анна, Дубець Харлампій.
В. 6. Мигаль Анна.
В. 7. Кавула Іван.
В. 10. Медвець Іван, Бабелак Іван.
В. 19. Буртик Василь.
В. 20. Годяк Марія, Годяк Йосиф Годяк Никола.* Голяк Анна Анеля.
В. 22. Мазанко Ліліян.
В. 29. Фрицай Катерина.
В. 33. Дуфжанська Катерина.
В. 38. Тарбай Василь.
В. 39. Гусяк Емілія, Гусяк Михайло, Опар Іван.
В. 42. Максимюк Никола.
В. 43. Огинек Наталія, Бабей Агафія, Гурщик Михайло, Новіцький Митрофан, Натишак Іван,* Рогалевич Теодозія.
В. 44. Барна Олена.
В. 51. Кухар Юлія.
В. 62. Холовський Іван.*
В. 64. Лазорович Василь,* Лазорович Василина.
В. 66. Філь Антін, Щот Павло С.
В. 69. Рулер Катерина.
В. 70. Дейнич Володимир,* Федьо Зофія. Федьо Зофія, Федьо Амелія.
В. 78. Ванечук Антін.
В. 84. Яносевич Юрій.
В. 89. Рудалевич Йосиф.*
В. 89. Зіньковський Василь.*
В. 102. Петровський Михайло.* Петрівський Михайло,* Гбур Йосиф,* Лукач Теодор.
В. 104. Боберський Онуфрій.*
В. 106. Ющак Максим, Несторович Іван, Атаманюк Дмитро А.
В. 109. Корба Йосифа, Козар Іван.*
В. 115. Скубяк Марія, Бандровська Катерина, Клюс Антін. Клюс Марія Скубяк Іван, Демчак Іван, Бандровський Антін.
В. 120. Манастирський Павло.*
В. 121. Дикий Мойсей,* Лаврук Теодор.* Лаврук Михайло.*
В. 123. Драган Іван.*
В. 130. Петрик Катерина, Петрик Анна.
В. 133. Петрик Іван, Лесняк Марія.
В. 135. Лазорищин Лука.
В. 136. Пшеничка Марія.
В. 141. Кусій Василь.
В. 147. Собчак Петро Павло.*
В. 164. Дацей Василь,* Клінгер Лінда Роя.*
В. 170. Лесобей Григорій.
В. 175. Мельник Дмитро, Максимович Марія.
В. 176. Мельник Володимир.*
В. 177. Рекрут Ірина, Рекрут Михайло Л.
В. 179. Стецик Станислав. Кордонович Дмитро, Кордонова Павлина.
В. 193. Гучек Марія, Бучек Андрій, Рапик Марія.
В. 200. Жатковська Марія.
В. 201. Пех Михайло.
В. 202. Стецько Михайло,* Стецько Катерина, Стецько, Степанко Ольга.
В. 204. Заяць Анна.
В. 207. Телега Стефан.*
В. 221. Скочилос Михайло.*
В. 230. Ондо Іван.*
В. 234. Скоренка Анна, Нагребецька Антонина.
В. 237. Гатлан Михайло.*
В. 238. Волоцук Ілько.

В. 242. Найдук Мар'я, Найдук Василь, Угрин Никола, Угрин Іван.*
В. 251. Суходольска Стефанія.
В. 282. Смелко Гафія, Кіт Кольола.
В. 288. Пастерчак Анна.
В. 304. Вернаївський Семен, Вернаївська Марія.
В. 307. Карнаух Онисим, Прус Петро, Прус Анастазія, Карнаух Анна.
В. 317. Фургаль Михайло.*
В. 327. Іванів Іван.
В. 338. Малинчак Павло.
В. 341. Кісіковська Юлія.
В. 342. Бобенчак Анна, Бартко Володимир,* Вадяк Олена, Вадяк Володимир.
В. 346. Волошанська Анеля, Пайт Юлія. Волошанський Карло.*
В. 348. Кічула Парасковія.
В. 361. Ліщишин Ольга, Лоік Михайло. Ленчук Павло, Соколюк Настя. К'валь Марія, Кьондзик Омелян,* Гураль Марія.
В. 365. Кшицький Іван.
В. 369. Сірматюк Текля.
В. 374. Біла Розал'я.
В. 400. Моцько-Марія. Моцько Ілько, Моцько Стефан,* Моцько Іван.* Моцько Анеля, Моцько Зофія, Пісоцький Метро.*

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 2. Гурба Максим.
В. 29. Яношак Михайло.
В. 38. Перун Іван.
В. 78. Дронюк Анна, Дронюк Стефан,* Дронюк Юрій.
В. 105. Бохей Михайло.
В. 109. Фариняк Марія, Фариняк Михайло, Яницька Антонія, Яницький Андрій, Яницький Йосиф.
В. 152. Соколовський Панко, Осадчук Василь.
В. 204. Паламарук Никола, Карій Никола.
В. 206. Пророчок Михайло.
В. 213. Вишивана Катерина.
В. 273. Гриньків Онуфрій.
В. 282. Вулчин Стефан.
В. 331. Бучинський Франко.
В. 345. Касян Марія.
В. 364. Степаник Антін.

ЧЛЕНИ ПЕРЕНЕСЕНІ ЗІ СТАРОГО ДО НОВОГО РОДУ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

В. 234. 1 член.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ ДО ІНШИХ КЛЯС:

В. 22. Федун Ольга.
В. 37. Костишин Катерина.
В. 86. Височанський Никола.*
В. 175. Грошко Параня.
В. 204. Дмитрик Теодор.*
В. 221. Кобеляк Іван.*
В. 260. Петель Іван.
В. 291. Лесько Василь, Медвідь Олена, Медвідь Йосиф, Медвідь Марія, Саган Стефан,* Улан Михайло.*
В. 319. Старинка Никола.*
В. 390. Ярема Стеля.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ НА БЕЗПЛАТНЕ ПРОДОВЖЕННЯ:

В. 2. Станчак Ева, Станчак Михайло.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ ЗІ ЗВОРОТОМ В ГОТІВЦІ:

В. 2. Станчак Іван,* Станчак Семен.*
В. 52. Хрипак Івся.
В. 76. Козар Дмитро,* Козяр Евгенія. Секержицька Анна.
В. 176. Демкович Йосиф.
В. 182. Годорович Олекса.
В. 200. Васильковська Текля.
В. 202. Бучак Михайло.
В. 238. Дзацько Володимир.*
В. 292. Шпіфка Марія.
В. 367. Бих Віктор.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ:

В. 1. Шаршон Петро А.
В. 10. Скрипак Леон.
В. 16. Терпилевець Михайло.
В. 65. Світляк Олекса.
В. 85. Аптульський Стефан.
В. 135. Геферт Андрій.
В. 136. Капраль Дмитро.
В. 176. Кметик Микита.
В. 209. Мурдза Матвій.
В. 276. Ліщина Стефан, Бабіць Іван.
В. 292. Волкотюк Михайло.
В. 300. Гумен Григорій.
В. 301. Новосад Яким.
В. 367. Когут Дмитро.
В. 388. Верещак Стефан.

ЗІСТАВЛЕННЯ:

З початком березня 1938 р. було в У. Н. Союзі повнолітніх членів	22,923
В місяці березні 1938 р. принято нових	184
В місяці березні 1938 р. принято наново	102
В місяці березні 1938 р. принято, з переступними листами	31
В місяці березні 1938 р. принято з інших кляс	15
В місяці березні 1938 р. перенесено зо старого до нового роду обезпечення	1
Разом	23,256
В місяці березні 1938 р. суспендовано	150
В місяці березні 1938 р. відійшли з переступними листами	23
В місяці березні 1938 р. відійшли до інших кляс	15
В місяці березні 1938 р. перенесено зо старого до нового роду обезпечення	1
В місяці березні 1938 р. відійшли зі зворотом в готівці	13
В місяці березні 1938 р. відійшли на виплачене обезпечен.	—
В місяці березні 1938 р. відійшли на безплатне продовж.	2
В місяці березні 1938 р. померли	17
Разом	221
З кінцем березня 1938 р. в У. Н. С. було дорослих членів	23,035

ЗІСТАВЛЕННЯ ПІСЛЯ КЛЯС І СУМ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

СТАРИЙ РІД:

В клясі Д. на $ 100	2
В клясі А. на $ 250	120
В клясі А.А. на $ 500	18
В клясі В. на $ 750	18
В клясі С. на $1000	250
В клясі В.В. на $1500	9
В клясі С.С. на $2000	2

НОВІ РОДИ:

Обезпечення платне по смерти з вкладами до 70 року життя.

В клясі О- 500 на $ 500	459
В клясі О-1000 на $1000	305
В клясі О-1500 на $1500	4
В клясі О-2000 на $2000	4

Обезпечення платне по смерти з вкладами протягом 20 літ.

В клясі Р- 500 на $ 500	1,327
В клясі Р-1000 на $1000	751
В клясі Р-1500 на $1500	8
В клясі Р-2000 на $2000	4

Обезпечення платне за життя з вкладами протягом 20 літ. (Ендавмент).

В клясі Е- 500 на $ 500	831
В клясі Е-1000 на $1000	299
В клясі Е-1500 на $1500	7
В клясі Е-2000 на $2000	4

НОВЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ НА ЦІЛЕ ЖИТТЯ ДЛЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ.

В клясі W- 500 на $ 500	1,536
В клясі W-1000 на $1000	2,419
В клясі W-1500 на $1500	11
В клясі W-2000 на $2000	6
В клясі W-3000 на $3000	1

НОВЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ НА ЦІЛЕ ЖИТТЯ ДЛЯ ДАВНИХ ЧЛЕНІВ.

В клясі Т- 100 на $ 100	6
В клясі Т- 250 на $ 250	229
В клясі Т- 500 на $ 500	4,179
В клясі Т- 750 на $ 750	623
В клясі Т-1000 на $1000	9,343
В клясі Т-1500 на $1500	212
В клясі Т-2000 на $2000	58
Разом	23,035

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

НОВОВПИСАНІ ДІТИ:

В. 20. Романюк Дзак Ф., Васькуль Михайло, Васкуль Елизавета, Васкуль Никола, Романюк Ірина Р., Романюк Зофія.
В. 29. Сивулич Василь.
В. 38. Тарбій Едвард, Смоляк Григорій, Смоляк Зофія.
В. 48. Шипула Іван, Салина Омелян, Салина Маріянна, Шипула Розалія, Шипула Евилина, Томацевський Ленард.
В. 57. Гела Елизавета, Коба Іван Олекса, Коба Юрій Евген, Гела Вілям, Гела Григорій.
В. 94. Геник Едвард, Васкуль Михайло.
В. 103. Іваніцька Іоанна.
В. 104. Качмарський Михайло.
В. 123. Томичук Анна, Бісточай Фред, Гоменчак Марія, Гомісак Вергенія.
В. 144. Давис Йоанна.
В. 155. Петренка Розалія.
В. 156. Яцик Андрій П.
В. 175. Барон Долій Г.
В. 178. Кухар Іван, Струса Ярослав, Кухар Мирослав.
В. 185. Дзонс Кора.
В. 204. Глинська Наталія, Дацик Олена, Децик Павло Микитин Петро Теодор, Микитин Данило Стефан, Баран Ольга 4, Рибак Анна 4.
В. 213. Гавазин Павло.
В. 217. Шевчук Розалія.
В. 221. Кузьмінський Іван.
В. 238. Гуран Евгенія 5, Зінко Люба 4.
В. 251. Возлюк Стефанія, Янівська Розалія, Марія, Козяр Іван, Ремпель Катерина.
В. 254. Савчишин Стефан С., Савчишин Володимир, Гренко Тома.
В. 263. Гулей Іван.
В. 280. Бернович Дзеймс Михайло Бернович Дона Рей, Гловач Володимир, Корпан Константина.
В. 281. Баум Мирон 3.
В. 291. Кравчишин Михайло, Гловин Марія, Лукач Теодор, Голик Іван мол., Голик Анна, Голик Елсій, Крич Марія, Ткач Никола, Ткач Павло, Кравчишин Григорій, Кравчишин Анна, Сковронський Михайло, Гапушка Анна, Бахаровський Петро, Струк Анна.
В. 292. Онуфритон Овен, Онуфритон Стефан К. мол., Кирилюк Мирослава, Кирилюк Орест.
В. 295. Судомір Олена.
В. 300. Шибінська Стефанія.
В. 304. Бирва Ольга, Бирва Никола.
В. 333. Хомин Никола, Хомин Григорій. Хомин Катерина, Баран Марія, Хомин Михайло.
В. 334. Вробльский Іван, Вробльська Марія, Вробльська Катерина, Козинський Ольга, Савчак Мирон Т.
В. 338. Бачинська Ольга.
В. 356. Доміна Іван, Жураковський Павло, Грищук Анна, Доміна Вергенія, Доміна Василь мол., Жураковська Василя, Галат Леона, Доміна Мирослав, Галат Олекса, Грішук Олена.
В. 364. Занко Катерина А., Занко Іван мол., Білик Ольга С.
В. 371. Малецький Дзеймс, Малецька Долорес Анна.
В. 379. Скорський Орест М.
В. 380. Швайлик Данило, Швайлик Теодор, Матвів Андрій, Лабай Елизавета.
В. 388. Мороз Іван. Мороз Розалія.
В. 390. Суперата Анна.

ДІТИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 31. Якубів Франка, Якубів Марія.
В. 85. Лотоцька Марія, Парацук Марія, Паращук Анна, Паращук Катерина.
В. 96. Соболь Олена, Соболь Анеля, Соболь Розалія, Соболь Емілія, Соболь Володимир.
В. 139. Капустяник Олекса.
В. 152. Пеленська Марія.
В. 192. Макогін Елизавета.
В. 230. Прислипська Дорка.
В. 276. Скаскі'в Ольга, Скаськів Стефан. Сисин Олена, Гарко Олена.
В. 361. Отаманчук Іван.

ДІТИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 2. Станчак Марія, Станчак Анна, Станчак Катерина.
В. 25. Бучинська Марія.
В. 265. Дронюк Никола.
В. 287. Миляновин Роман.
В. 317. Козуб Петро.
В. 331. Пророк Стефан.
В. 361. Косик Стефанія.
В. 368. Пророчок Стефан.
В. 380. Липовей Іван, Липовей Василь.

ДІТИ ПРИНЯТІ З ІНШИХ КЛЯС:

В. 170. Левіцька Марія.
В. 358. Дуброс Норберт.

ДІТИ СУСПЕНДОВАНІ.

В. 6. Мигаль Іван, Мигаль Василь, Мигаль Ева, Мигаль Олена, Мигаль Стефан.
В. 8. Білий Михайло.
В. 11. Ящишин Ірина, Янишин Володимир.
В. 20. Годяк Елизавета, Годяк Йосиф.
В. 29. Югас Люба.
В. 43. Натишак Йосиф, Новіцька Катерина.
В. 60. Ющак Амелія, Ющак Петро, Ющак Катерина.
В. 80. Колодій Едвард, Колодій Антін.
В. 102. Петрівська Олена.
В. 109. Козар Елизавета, Козар Берта.
В. 115. Скубяк Алберт, Скубяк Зофія Скубяк, Анна, кубяк Стефан.
В. 137. Брикса Іван.
В. 161. Затвардницька Олена, Затвардницька Марія, Затвардницька Катерина.
В. 170. Левіцька Евгенія.
В. 198. Фучило Олена, Фучило Марія.
В. 204. Роман Іван.
В. 206. Бабій Марія, Бабій Михайло.
В. 218. Сліпенчук Йосиф.
В. 242. Угрин Ольга, Угрин Марія, Угрин Олена, Угрин Михайло, Угрин Стефан.
В. 292. Демянюк Август.
В. 336. Семко Анна, Грицько Антін, Грицько Іван, Грицько Йосиф, Грицько Марія, Грицько Петро, Грицько Сузанна.
В. 342. Бартко Іван, Бартко Зофія, Бартко Йосиф, Бартко Михайло, Бартко Катерина.
В. 347. Коваль Михайло, 2.
В. 361. Ковалько Анна, Ковалько Мілліана, Ковалько Іван, Ковалько Франко, Ковалько Петро.
В. 374. Білок Катерина.
В. 400. Пісоцька Анна, Моцько Емілія, Моцько Василь, Моцько Андр'я, Моцько Олекса, Моцько Михайло.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ.

В. 25. Миляновин Роман.
В. 78. Дронюк Никола.
В. 109. Кукула Марія, Кукула Ольга.
В. 206. Косик Стефанія, Пророчок Стефан.
В. 213. Липовей Василь, Липовей Іван.
В. 282. Козуб Петро.
В. 331. Бучинська Марія.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ ДО СТАРШИХ ЧЛЕНІВ У. Н. С.:

В. 3. Мазурик Ева.
В. 7. Сухиня Никола.
В. 29. Яхван Іван.
В. 42. Кашалаба Емілія.
В. 85. Латоська Марія.
В. 100. Лавровська Олена.
В. 102. Сенчина Дорота.
В. 163. Сенів Анна.
В. 170. Попек Стефан, Нечесний Іван.
В. 182. Комар Ізидор.
В. 204. Чорний Стефанія.
В. 218. Скарбінська Павлина.
В. 259. Гірняк Генько.
В. 275. Гуміцький Теодор.
В. 276. Стубан Олена.
В. 280. Олійник Стефан.
В. 282. Старовушна Ірина.
В. 289. Гузар Марія.
В. 292. Чорний Пилип.
В. 300. Васильчак Юлія.
В. 324. Слободян Дмитро.
В. 326. Гнатко Олена.
В. 338. Бачинський Іван.
В. 342. Гінда Наталія, Гінда Марта Гадиняк Анна, Гадиняк Йосиф.
В. 390. Пич Володимир, Савяк Паранка, Гойнак Василь.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ ДО ІНШИХ КЛЯС:

В. 170. Левіцька Марія.
В. 358. Дуброс Норберт.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ НА БЕЗПЛАТНЕ ПРОДОВЖЕННЯ.

В. 2. Станчак Катерина.
В. 137. Карп. Олена.
В. 282. Лаба Ольга.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ ЗІ ЗВОРОТОМ ГОТІВКИ:

В. 99. Сенюк Анна.
В. 230. Гармич Олаен.
В. 254. Тимчишин Марія, Тимчишин Мирослав.
В. 342. Полегонький Ілько, Вадяк Евген, Вадяк Йосиф.

ДІТИ ПОМЕРШІ:

В. 13. Дрепецький Володимир.
В. 99. Балко Катерина.

ЗІСТАВЛЕННЯ:

З початком березня 1938 р. було в У. Н. С. дітей членів	8,133
В місяці березні 1938 р. принято нових	133
В місяці березні 1938 р. принято наново	21
В місяці березні 1938 р. принято з переступними листами	15
В місяці березні 1938 р. принято з інших кляс	2
Разом	8,304
В місяці березні 1938 р. суспендовано	68
В місяці березні 1938 р. відійшли з переступними листами	10
В місяці березні 1938 р. відійшли до старших членів У.Н.С.	31
В місяці березні 1938 р. відійшли до інших кляс	2
В місяці березні 1938 р. відійшли зі зворотом готівки	7
В місяці березні 1938 р. відійшли на безплатне продовження	3
В місяці березні 1938 р. померли	2
Разом	127
З кінцем березня 1938 р. в У. Н. С. було дітей членів	8,177

ЗІСТАВЛЕННЯ ПІСЛЯ КЛЯС МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ:

В клясі 1-ій за 25 ц. місячної вкладки	5,767
В клясі 2-ій за 50 ц. місячної вкладки	1,752
В клясі 3-ій за 50 ц. місячної вкладки	658
Разом	8,177

З кінцем березня 1938 р. в У. Н. С. було всіх обезпечених 31,212

УВАГА,

яку кожний відділовий урядник і член У. Н. Союзу повинен прочитати й відповідно до неї застосуватись.

Ті повнолітні члени та члени молодечого департаменту, що тут проголошені в рекордовім звіті за лютий 1938 р. суспендованими, можуть бути приняті наново в члени У. Н. Союзу, якщо зголосяться до секретарів своїх відділів і заплатять за час суспензи залеглі вкладки, як це постановляє статут організації; інакше вони будуть позбавлені всіх членських прав, запомог і привілеїв, з винятком тих прав, які є застережені грамотою і статутом. Тесаме відноситься також до тих членів, які впродовж лютого 1938 р. взяли переступні листи й ще досі не зголосилися з ними до інших повноправних відділів У. Н. Союзу.

Д. Галчин, гол. рек. секретар.

ЦУКОР ДОДАЄ СИЛ.

Двом чеським селянам трапилася недавно доволі комічна пригода. По ярмарку, на якому оба селяни добре продали безроги, вступили до шинку і, випивши собі для охоти, пустилися в поворотну дорогу. А що оба були сусідами, їхали в одному напрямку. Якийсь час їхали один за одним. Та згодом передвечірня тиша й одноманітний гуркіт фір дався обом селянам добре в знаки і тоді той, що їхав позаду, пересівся на першу фіру, щоб трохи побалакати з сусідом про ріжні справи.

Час минав доволі приємно та скоро і вони доїздили вже майже до села, коли один із селян запримітив, що кінь із заднього воза, який досі йшов крок у крок за возом, починає раптом приставати. Коли ж той селянин зліз із фіри і хотів підігнати коня, запримітив, що кінь виглядає дуже найжений і геть здутий. Візник підігнав коня і коли наблизився до першої фіри, запримітив з острахом, що мішок із цукром, який лежав на першім возі, щез майже без сліду. Між останками погризеного мішка видніло ще кілька кільограмів цукру. Виявилося, що за той час, коли оба візники спокійно говорили, голодний кінь дібрався до мішка з цукром і почав халасувати.

Таким чином пропав цілий мішок цукру й оба селяни на спілку мусіли відкупити пароховий новий мішок цукру.

— Моя жінка може говорити на одну й ту саму тему цілими годинами!

— А моя навіть теми не потребує!

Герой.

— Тому гольтіпаці, тому розбишаці, тому драбузі Дранкові мушу при найближчій нагоді сказати все, що я про нього думаю.

— Ти повинен уже був давно те зробити.

— Так, але він щойно відучора заложив у себе телефонічний апарат.

З ДНЯ

ЗМІНИ НА СВІТІ.

Цілий світ нині зміняється. І то зміняється так скоро, що чоловік іще не встиг привикнути до одної зміни, а тут, диви, вже знов щось нове. Через те тяжко жити, нема приємности з життя. Бо чоловік почувається таксамо, як би, наприклад, почувався, зміняючи кожної хвилі убрання: надів одно убрання, приглянувся в дзеркалі, гарно виглядає; тільки носи. А тут диви, вже зміна, стягай його і натягай нове.

Ці зміни на світі відбуваються в кожній ділянці суспільного життя. Не тільки в моді, але й у техніці, мистецтві, етиці, а передівсім у суспільних устроях. Монархія, демократія, соціялізм, диктатура, фашизм... аж у голові завертається!

ЗМІНИ В ПОЛІТИЦІ.

І дивно нераз робиться, що ніби всі люди не хочуть тих змін, а проте ті зміни всюди відбуваються. Не згадуймо вже про Німеччину, чи Італію. Але візьмім, наприклад, Францію, чи краще самого соціялістичного французького провідника Блюма. Він же минулого року кричав на ввесь світ, що диктатура це погана річ, і закликав демократів цілого світу до обєднання проти неї. Він виказував як на долоні, що під диктатурою погано жити, що не вільно людям свобідно говорити, що не вільно писати те, що вони хочуть. Не вільно творити політичних партій, не вільно висказувати своїх гадок про ріжні суспільні справи. Читаючи ті бравурні промови Блюма, можна було дійсно набрати обридження до диктатур і стати завзятим прихильником демократії.

Та що з того? Ось рік пізніше той сам Блюм у французькім парляменті домагався диктаторських прав. Домагався, щоб йому самому дали право рішати всі справи, з фінансово-економічної ділянки, яка є зі всіх найголовніша. Цей великий прихильник парляментаризму щось зневірився в парлямент; тому своїх гадок та плянів чомусь тепер не хоче піддати під контролю кількох соток послів. А коли йому противники нагадують його минулорічні переконання, то Блюм цинічно відповідає, що тепер інші часи і він змінив думку.

ПОДІБНЕ В АМЕРИЦІ.

Також в Америці йде подібний процес. Також в Америці президент зажадав від конгресу ухвалення більше прав для нього, щоб він міг робити в адміністрації краю ріжні зміни; щоб міг на ріжні важні позиції наставляти таких людей, яких уважатиме за відповідних, не питаючись дозволу конгресу.

Правда, Рузвелт виразно підкреслив, що він до диктатури не прямує і що він далі є чистокровним демократом. Та проте ніхто на світі не заперечить, що проектований „реорганізаційний закон" значно скріпивби його силу, а ослабив би силу конгресу. А через те таки трохи потерпів би парляментарний устрій, а зискав би на кілька пунктів диктаторський. Це годі заперечити.

ПРИЧИНИ ЗМІН.

На пояснення тих змін можна наводити багато причин. Та найголовнішою причиною є це, що цілий світ є нині схвильований і не знає, що буде завтра. А в таких моментах суспільного неспокою люди звичайно звертаються до якоїсь одної сильної особи і безастережно складають у її руки свою долю. Іншими словами, вони хиляться перед волею якогось диктатора. Бо в часах неспокою, в часах національної кризи, нема часу довго роздумувати над даними справами. Треба рішатися скоро. Чим більша небезпека, тим скорше треба рішатися. В часах такого національного напруження люди не дуже довіряють збірним тілам, парляментам.

Колиж напруження минає, то тоді люди знов хотіли би свободи, парляментарного устрою; бо тоді вони мають подостатком часу обговорювати ріжні справи з ріжних боків і, не поспішаючись витягати з них всесторонні висновки.

МОЖЛИВОСТІ ДЕМОКРАТІЇ.

Беручи під увагу це, що в неспокійних часах люди, щоб зберегти дисципліну, складають владу в руки диктатора, можна сказати, що в першій мірі та суспільність має найкращу можливість зберегти в себе демократію, котра є добре самодисциплінована. Відома американська журналістка Анна МекКормик в свому докладі 7. квітня ц. р. в Тавн Гол, у Ню Йорку, сказала такі слова: „Коли ділання репрезентаційного устрою; можливості і свобода, яку він дає; ентузіязм і самодисципліна, яку він мусить викликати, не промовляють за цей устрій, то тоді нема підстав для демократії".

Отож замісць ляпати безкритично язиками про „демократію" і безкритично гавкати на „диктатуру" та „фашизм, як це нині роблять деякі фальшиві оборонці демократії, краще виясняювати і закріплювати основи для неї, без яких вона не всилі існувати. Треба виясняювати можливості і користі, які вона містить у собі; а передівсім треба плекати самодисципліну серед суспільности, без якої не можлива ніяка демократія.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ВОДЕРВЛІТ, Н. Й.

Успішний концерт.

Дня 10. квітня відбувся в нашій громаді концерт оперової співачки Марії Сокіл і дирігента Антона Рудницького. Концерт був у гарній концертовій салі місцевої гай скул. А влаштовано його заходами трьох громад: Когоз, Водервліт і Трой. На концерт прибуло надсподівано велике число українців. Були й американці. Наших артистів представила панна Олена Климко, місцева вчителька. Посадник міста зложив привіт і заявив, що він добре обзнайомлений з історією українського народу та його змаганнями.

Виступ наших артистів публика приймала з захопленням. Дуже багато помогло й те, що панна Климко дуже гарно пояснила пісні українською мовою й англійською.

Українці, що прийшли послухати рідної пісні, почували себе так, як би були на рідній землі. По концерті ніхто не хотів розходитись. Кожний хотів ще далі слухати. Очевидно, що зложено жертви, а я певний, що як поодинокі громадяни так і товариства ще доложать, бо тут іде про дійсно добру й гуманітарну ціль, якою є допомога Першому Українському Шпиталеві у Львові.

Присутній.

—o—

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

Українська Національна Орхестра.

Заходом гром. Степана Маїка зорганізовано в 1916 році Український Банду тов. „Зап. Січ у Пасейку. Була вона під проводом гром. М. Маїка. Виступала на ріжних концертах і була відома з радіових виступів зо стації WODA в Патерсон, Н. Дж. Дня 7. січня б. р. цю банду зреорганізував С. Маїк і інші музиканти. Тепер маємо вже Українську Національну Орхестру, яка має на ціли плекати українську музику. Тепер робиться старання, щоб збільшити виступи на радіо та зорганізувати це на такий лад, щоб обійшлося без бизнесових оголошень. Орхестра складається тепер з 20 музикантів. Тепер її зачинають доповнювати новими силами. Приймається зголошення. До уряду орхестри входять: А. Ткачук, предсідник; В. Гірчиця, секретар; М. Юсипчук, касієр; М. Маїк, учитель; С. Маїк, завідувач.

КОМУНІКАТ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Слідом новоприбраної системи СУА щодо організації молоді, щоб творити молодечі окремі відділи, створено вже три такі, а це: Дочки України, від. 51 СУА в Джерзі Сити, Н. Дж.; Тов. ім. Наталі Кобринської, від. 52 СУА; Громада Молодих Українок, від. 53 СУА в Брукліні, Н. Й.

Звичайних відділів придбано теж три: в Клівленді, Огайо, в Дітройті, Міш., і в Йонгставн, Огайо.

Місцевості чотирьох наміченних відділів подамо в найближчім часі.

В місцевостях, де нема ще відділів СУА і де є наше незорганізоване жіноцтво, просимо наші передові одиниці постаратися придбати їх для Союзу Українок Америки, чим сповниться частину обовязку супроти свого народу.

В часі цілого тижня від 28. березня до 2. квітня б. р. відбувалася в GRAND CENTRAL PALACE у Ню Йорку вистава, в якій Союз Українок Америки брав участь. Пані Анастасія Вагнер, голова СУА, особисто доглядала майна Союзу й того, щоб учасниці нашої будки вивязалися достойно.

Така сама вистава відбулася в Філядельфії 10. квітня б. р. Маймо на увазі, що вистава нашого мистецтва це один зо способів корисної пропаганди за нашу, всім нам дорогу справу. Тому влаштовуймо їх, познайомлюючи світ з усіми подробицями наших культурних здобутків.

Отсею дорогою подаємо до відома всім інтересованим, що гроші з продажу килима в сумі $285, призначені для політичних вязнів, уже вислані на призначене місце. Тим, що помогли в нашій акції, складаємо сердечну подяку.

Головно відділи СУА щиро віднеслися до цеї справи.

На викуп дому Лесі Українки вислала управа СУА $300. Збірку продовжається.

Зложили на цю ціль відділи СУА такі суми: Відділ 1 $10, Відділ 2 $10, Від. 3 $20, Від. 4 $25, Від. 5 $10, Від. 6 $20, Від. 14 $19.25, Від. 16 $10, Від. 18 $10, Від. 19 $20, Від. 20 $10, Від. 22 $15, Від. 25 $5, Від. 26 $10, Від. 29 $10, Від. 30 $5, Від. 38 $10, Від. 41 $25, Від. 43 $10, Від. 46 $10, Від. 48 $10, Від. 49 $25. По $5: Анастасія Вагнер і д-р Неоніля Пелехович Гайворонська.

На Рідну Школу: Від. 19 $66.75, Від. 26 $10.

На інвалідів: Від. 26 $10, пані Беркович з Ню Йорку $5.

На пресовий фонд: Від. 21 $10, Від. 29 $16.50, Від. 40 $25.

Коляда для централі СУА: Від. 4 $11.50, Від. 36 $5. Від. 26 зложив на бойову акцію $10, на Сиротинець в Перемишлі $10, на Промислову Бурсу у Львові $10, на політичних вязнів $10.

Це є виказ жертв по кінець березня. Дальші жертви будуть проголошені пізніше, як також жертви на покриття експонатів.

Управа СУА.

ДО ВИХОДЦІВ З РОГАТИНЩИНИ І НАШОГО ЗАГАЛУ

Звертається до нас Рідний Край. Той самий, якому ми звідси завжди помагали, наскільки було в нас на те сили і наскільки позволяли наші обставини. Завдяки нашій допомозі повстало в наших рідних селах багато Народних Домів, читалень, кооператив і т. п., звідси виходить просвіта і культурна праця. І по наших містах почали також будувати величаві Народні Доми. І також при допомозі українців з Америки.

А ось тепер приходить черга на Рогатин. Наш повіт відносився нераз до нас за допомогою і ми її завжди радо давали. Ми звідси завжди допомагали організованим способом. Організували сільські чи повітові комітети і так несли поміч нашим селам і нашому повітові. І не тільки рогатинському повітові, але й іншим. Ми дбали в першу чергу про низи, про село. Але не занедбували також міста.

Тепер звертається до нас Рогатинщина, щоб допомогти їй збудувати в Рогатині нову народню твердиню: **Народній Дім імени Івана Франка.** Правда, що це сором, що такого дому в Рогатині досі нема. Але краще пізно, ніж ніколи. Отже тому треба нам тепер прийти негайно з якнайбільшою допомогою, щоб такий Народній Дім побудовано в Рогатині якнайскорше.

Це правда, що ще одна депресія не минула, а вже є нова. Значить, живемо й тут у тяжких матеріяльних обставинах. Тому неодному з нас і не хочеться думати про громадянську справу. Та ми не звертаємося до тих, що є без праці й без центів. А до тих, що ще можуть зложити хоч невелику жертву. Бо громада по нитці, а бідному буде сорочка. Громада великий чоловік. Доложимо всіх старань і жертв, то вийде з того велика допомога. Кожний рогатинець повинен бути гордий, що в Рогатині задумують будувати Народній Дім та що його взивають з краю до помочі в тім ділі.

Тому, рогатинці, до праці! Зложім десять тисяч долярів! Хай це буде нашим кличем! І памятаймо на клич: Всі враз, всі вперед!

В Рогатині повстав комітет будови цього Народнього Дому, а головою є Андрій Гривнак. Гроші можна слати до Рогатина на ту ціль на адресу: Іван Мурин, Рогатин. У Злучених Державах займеться збіркою Комітет Рогатинщини в Рочестері. А в Нюарку вестиме акцію Комітет Рогатинщини, в якого склад входять: С. Савицький, голова; М. Стодольський, рек. секр.; І. Третяк, фін. секр.; М. Надрічний, касієр. Гроші слати на адресу: N. NADRICHNY, 361 MORRIS AVE., NEWARK, N. J., а повідомляти про посилку: G. TRETIAK, 386 BOYDEN AVE., MAPLEWOOD, N. J.

П. Петрів
Д. Братусь
В. Кісіль

Зрозумів.

Лікар: Признайтеся, скільки ви пете денно?

Пацієнт: Так біля двадцять до трицять великих.

Лікар: Бійтеся Бога, чи ви хочете знищити себе зовсім?!

Пацієнт: Е, ні, пане докторе, за мене все хтось інший платить...

СВЯТКУЮТЬ ЮВИЛЕЙ ФОРДА.

Кількасот сусідів зібралися на відсвяткування золотого весілля автомобільного фабриканта, Генрія Форда, в Дірборні, Мішиґен. Скрипаки грали старі пісні, Дірборнський Піонірський Клюб подарував Фордові великий альбом з бажаннями від 700,000 осіб, а Форд говорив з ґазетярами про те, як найкраще женитися: казав, що молодий чоловік, що хоче добре оженитися, повинен вибирати добру тещу. Пані Фордова на правім боці образка.

Перед судом станув якийсь драб. Він встав і каже:

— Пане суддя, прошу відложити розправу, бо мій оборонець не міг явитися на розправу.

— Щож із того, — каже суддя — поліцай зловив вас на гарячому вчинку: ви всували руку в чужу кишеню. Щож іще може сказати оборонець?!

— Пане суддя, я також дуже цікавий, що він може сказати! — відповів обвинувачений.

— Знаєш, синцю, — каже батько до пятьлітнього Петруся — бузько приніс тобі маленького братчика. Щож ти на те? Тішишся?

— Щож маю тепер робити, — відповідає синок — ставляєте мене перед доконаним фактом...

Веґетаріянець (до невеґетаріянця): — Ви, як та гієна, що їсть трупи, бож ви їсьте мясо вбитої звірини.

Невеґетаріянець: — А ви як той віл, що напихається травою.

З ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІЙНИ В ЕСПАНІЇ.

Як повстанці здобули важний воєнний пункт, Леріду, катальонці влаштували в Барсельоні, столиці Катальонії, демонстрацію, щоби підбити нарід до витревалости у війні. Коло 100,000 осіб маширували в поході з катальонськими національними прапорами.

ЯК ЖИВУТЬ ЛЯПОНЦІ

Рен — символ багатства. — Спроби цивілізації.

Найбільшим і майже виключним майном ляпонців є рен (ірвас). Тяжко є череду ренів удержати на одному місці, тому то ляпонці ще й сьогодні є кочівничим народом. У деяких околицях Ляпляндії постійно змінюється рістня, підсоння зимою і на провесні дуже непривітне, тому то багато ренів покидає свої череди й шукає інших місць.

Рени, що відлучилися від череди, прилучуються до чужих черед і ляпонці на провесну уладжують довготревалі виправи, щоб відшукати своїх ренів і відпровадити їх до свого господарства. Це тяжка праця, та все успішна, бо мораль у цих кочовиків є на високому рівні, чесність ляпонців загально відома. Ніхто не бажає мати у своїй череді чужого рена.

Без рена нема життя для ляпонця. Від них залежить усе існування тих вічних скитальців. Самиці ренів дають молоко, що є майже одинокою поживою ляпонців. Як кочовий нарід, ляпонці не живуть у будованих хатах, лише мають намети (шатра), звичайно кількасот в одному таборі. У будний день працюють завзято: збирають поживу для ренів, доять ренихи та зносять топливо, бо в шатрах зимно.

Неділя це день відпочинку для ляпонців. Тоді до полудня сплять у шатрах. Пополудні молодь забавляється. Відбуваються ріжні змагання: копаний мяч, скакання. За той час жінки варять у шатрах. Неділя, це день ласощів для ляпонців, коли можуть собі дозволити на любу страву: рибу смажену на товщі. Сьогодні і в Ляпонії можна дістати всякі артикули, що їх продають шведські та норвезькі рибалки, одначе давніше так не було. Старі ляпонці не знали, що це таке мука, а хліб пекли з товченої кори дерев.

Ляпонці гасять спрагу „сіомаром", себто ренським сиром, вареним на воді. З кори деяких дерев варять ляпонці — каву. Та сьогодні вже й ляпонці пють справжню каву.

Вже тому кількасот літ, як Швеція почала працю, щоб цивілізувати ляпонців, а це йшло досить тяжко. Старалися вчинити життя ляпонцям якнайвигіднішим.

Хто бачив, як ляпонці тяжко борються за існування, знає, що свого кочового життя не покинули з лінивства. Вогкість, студінь і вітер замінили хатами та теплими печами, стали селянами, що мають свої права й обовязки. Змішалися із шведськими селянами й іншими поселенцями, а із затратою кочового способу життя затратили і свої старі звичаї.

Наслідки показалися після десяток літ. Ляпонці, головнож їх діти стали вмирати на сухоти. Сотки й сотки літ жили як птиці, а тепер у їх житті настала така велика переміна. Крім того стали хирляві, піддалися алькоголеві. Вже більше так не дбали про своїх ренів. Тоді Швеція пізнала, що із цивілізування ляпонців не здобула ніякої користи. Правда, здобула якусь скількість хліборобів, які працювали на ріллі та платили податки, одначе витратила великі доходи, які мала з північних ренів, поки ляпонці були кочовиками. Тому, що в Ляпонії є спеціяльне підсоння й обставини, північний рен це одинока потягова (вючна) звірина, якої там можна вжити. Щоби зберегти від загибелі і ляпонців і їх оленів, шведська влада вернула ляпонцям їх пасовища і дозволила їм і далі жити кочовим життям.

Ляпонці скоро прийшли до себе, як вернулися до давнього кочового життя. Таке життя їх вдоволяє. Сьогодні вони мають яких 250,000 ренів і ніколи не нарікали би на таке життя, колиб відносини осталися все такі самі.

Та як усюди інде, так і тут техніка продирається у ляпонську країну. Пароплави та моторові човни плавають по озерах, експресові поїзди й авта довозять усе аж на найдальшу північ, міліони дерев рубають у лісах і відправляють ріками на південь у доли, вистріли роздаються по лісах, великі копальні манять робітників, земля зорана, на пасовищах повстали села та міста. Широкі поляни, що їх колись мали ляпонці для своїх ренів, сьогодні є власністю промисловців. Ляпонці мусіли уступити в околиці, де нема доволі паші для ренів, остались їм лише гори. (Так і наші гуцули мусіли з підгіря уступити на гори, бо задовжились у жидів і мусіли їм за довги відступати кращу землю).

Лише там, де на кожному кроці чигає небезпека і нужда, там за століття нічого не змінилося, там і життя кочових ляпонців осталось те саме. Там не перемінились і стежки, які склонами ведуть у гори і ліси. Колиж зимою ляпонці зійдуть нижче, на доли, тоді звичайно приходить до непорозулінь між ними і селянами, бо рени пасуться тоді на пасовищах, які вже не є їх і самі ляпонці, щоб загрітися та зварити страву, мусять рубати дерево в лісах, які теж уже не є їх. Селянські пси нападають на ренів, як на вовків.

Ляпонець не знає суду. Родився на терпіння. Та як і всюди, так і тут старі звичаї мусять уступати перед новими.

І такто ляпонці все більше уступають перед новітньою цивілізацією, яка гонить їх усе вище в гори та ліси. Та і гори і ліси мають кінець!

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У середу, 13. квітня, 1938. помер у 77-мім році життя довголітній член У. Н. Союзу й Товариства Українська Січ, відділу 170. у Джерзі Сити, Ню Джерзі,

ІВАН ЖАРСЬКИЙ.

Він родився в Белзі, повіт Сокаль, Галичина. Він усе займався народніми й організаційними справами.

Похорон відбудеться в понеділок, дня 18. квітня, в 9. годині рано, з дому жалоби, 31 Мерсер Стріт, Джерзі Сити, до української греко-католицької церкви св. Ап. Петра й Павла, Ґрін і Сусекс Стр.

Товариство Українська Січ рішило взяти греміяльну участь у похороні.

Вічна Йому память!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЙОНҐСТАВН, О.

Праця поступає.

В Йонґставні живе велике число українців, але багатьом бракує національної свідомости. А через те багато нашої молоді пропадає. Дуже часто батьки і матері забувають своїх дітей навчити рідної мови. Тому ти, мамо і тату, не нарікай, коли дитина не буде тебе шанувати. Вона так навчена.

Біда, здається, в нас та, що ми маємо ріжні політичні партії і ріжні політичні навчання, які розеднують нас. Та ми мусимо собі якось з тими партіями давати раду; але не так, щоб утікати від усякої політики і всякої громадянської роботи, тільки так, щоби пізнати, котра наука і котра організація найкраща, і ту піддержувати. Здається, що найздоровішою наукою таки є український націоналізм. Він виразно вказує, якими шляхами ми, українці, повинні ступати, коли хочемо вибороти свою незалежну державу.

Тепер у нас націоналістична наука чимраз більше приймається. Завдяки о. Мусійчукові засновано в нас молодечий відділ ОДВУ. А ми всі, члени ново-заснованого відділу, горді, що в нас тепер праця поступає вперед.

Уряд.

По забаві.

— Но, і що казав ти вчора жінці, як вернувся по півночі додому?

— Я нічого не говорив; говорила жінка.

ПЛЕКАЙ!

(Марії Сарабун).

Дивлюсь на ту святу невинність:
Жевріє в ній палкий настрій,
У ньому порив і невпинність,
А слід вкриває цвіт лелій.

Крилата дума вперед рветься,
Мов сизий орел злетить в тан,
Так мрія ген в світи несеться,
Щоб лиш орати рідний лан.

Кохай, плекай же рідне слово,
І сіре поле ним засій,
Куди повернеш, глянь здорово,
Про кращу долю завше мрій.

Плекай пірясті буйні крила,
В темряву світло принеси,
А щоб з шляху ти не зблудила,
В чужих Ти ласки не проси.

Хай гарт скріпить сильна ідея,
Мов з криці викуй чересло,
Щоб слово в силі Прометея
Вогні світами рознесло.

Під гаслом зриву: Гей вставайте!
Вулькан клекоче, спіє час,
Гей, враз! Кайдани розривайте!
Бо давно мати жде на час.

Простиж! Прости за смілу вдачу;
Хай клич Твій серця запалить.
А Ти цю думоньку козачу
Згадай, як спів мій замовчить.

М. Костишин.

Зрозумів, бестія!

— Куди дорога до Череватич? — питає наш дядько кольоніста.

Подумав той хвилинку тай каже:

— А диць, ци не бендон то Бзуховіце коло Львова; єдзьце просто.

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ.

(135)

Підійшовши до Сборова тихо мов кітка, Ідені скочив на нього. Він не мав великих труднощів його повалити на землю. Сборов був вибитий цілком зо сил. Поваливши його на землю, Ідені звязав йому взад руки, а потім попровадив його секретними стежками в напрямі оселі кавуру. За кілька годин він уже був біля святині Кавандаванди.

В іншій частині тої святині Кавандаванда знаходився сам на сам з переляканою на смерть Джейн. Він обняв її своїми кремезними руками і пригортав до себе. Вона з цілої сили відпихала його від себе, але це мало помагало. Втім вона рішилася на останнє, хоч знала, що остаточно і це не буде їй ніяким рятунком. Вона закликала: „Оґдлі!"

На її заклик відчинилися двері і на порозі станув Оґдлі. Миттю Кавандаванда відскочив від Джейн. Оґдлі переїшов поріг і підійшов до Кавандаванди. Оба чоловіки стояли напроти себе і міряли себе зором. Оґдлі не питався Джейн, чого вона кричала, бо причина була занадто очевидна. Також Кавандаванда не питав Оґдлія, чого він прийшов. Це теж було очевидне.

Обличчя Кавандаванди горіло. Він був лютий мов дявол. Але гамував себе. Постоявши хвилю, він обернувся і вийшов з кімнати, не промовивши ні слова. Оґдлі швидко підійшов до Джейн і скоро промовив: „Не думай, що він піддався. Він тепер цілком певно нас обох убє. Ми мусимо скоро втікати, а там ти будеш належати до мене так, як обіцяла".